

310280

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 9.

చెన్న పట్టణము 1922 వ సం॥ జూలై నెల 20-వ తేది గురువారము

No. 94

సంపుటము ౯

మండుభినామ సంపత్కరము, ఆపాధమాన బహుళ ఏకాదశి ౧౧.

సంచిక ౯౪

ముఖ్య గవనింపు (2942)

యోగ్యతాపత్రములు

(5) మెదడు మధ్యగొంతునట్టివా రందరికిని బెనారెస్ సిటీలో నుండు, దుర్గా పెడికల్ హాల్ వారి ఫాస్ఫే డ్రాప్ టోవధము ఒక వరము వంటిది. నా మెదడు సంబంధమైనట్టి వ్యాధు లన్నియు పూర్తిగా నయమైనది.

రంగూన్

80-6-19

బాబులాల్,

హైదరాబాదు.

తెనుగు కాలికో బైందు

సివిల్ ప్రొశీడరు కోడ్	5	0	0
క్రిమినల్ ప్రొశీడరు కోడ్	6	0	0
ఇండియన్ పీనల్ కోడ్	3	0	0
తత్వకర్తావళి (గ్లేజు)	2	0	0
సుమతీశతకము	0	2	0
వేమనరత్నములు	0	2	0
శృంగార రత్నశతకము	0	3	0
వేణుగోపాలశతకము	0	3	0
నరసింహశతకము	0	2	0

విక్రొరియా డిపో,

మైలాపూరు - మదరాసు.

వేదం కంపెని, మద్రాసు.

మహాత్మ గాంధీ గ్రంథములు

గా. హరిసర్వోత్తమరాయ కృతులు.

మూర్ఖ రాజు:- (ట్రాబుటాయిక సీతీకినవ్వును తావలము) 0-4-0

నీతిధర్మము:- (మహాత్ముని జీవితరహస్య మిందుగలదు) 0-4-0

ప్రభుత్వము:- (తేట తెలుగులో రాచరికపు వర్ణన) 0-8-0

శ్రీరామచరిత్ర:- (సోతన రామాయణ మునకు హృద్యమగు వ్యాఖ్య) 0-8-0

అబలాసచ్చరిత్ర:- (సుప్రసిద్ధము అచ్చమాంబ ప్రణీతము 11 భాగము) 1-4-0

Neglected Emperor Poet 0-8-0

వేదం కంపెని, మదరాసు.

మాలయచందనము

గనేరియా ఆను పెగోగమునకు తుకానా

పథ్యము లేదు. సివికారితో పని లేదు. ఎటుపు, తెలుపు, పచ్చ, అను చూడు విధముల పెగ కో గ ము ను చూడు పూటలలో మున్నును. శ్రీల కునువ వ్యాధులకు కూడ ఇది రాజ్ వధము. (1251) డబ్బీ 1 కి నెల 2-4-0

గంగగం పాడుసి. రాయవరం. (గోదావరిజిల్లా)

నవలలు

శృంగారవాణి - గోపనవల	1	0	0
వీరభూజ - గోపనవల	1	0	0
విజయగరరాజుల కథలు	0	8	0
చిత్రానరాజుల కథలు	0	4	0
డిల్లీచక్రవర్తుల కథలు	0	4	0
గోల్కొండ నవాబుల కథలు	0	2	0

0-8-0 ఆచార పుస్తకములకు తక్కువ పంపము.

కలాభినందన పరిషత్తు, రాయవరం. (గోదావరిజిల్లా)

గృహ నిర్మాణము 109

కృష్ణ, గుంటూరు, హైదరాబాదు, గోదావరి, విశాఖపట్టణము, గంజాము జిల్లాల వారికి, హెచ్చరిక.

మా స్వంత పడవమీద రంగూనునుంచి. పేట కలకత్తెమీదులచే నపుకగా ప్రశస్తమైన, పేటహానులు కమ్మలు, చూలములు, రత్నములు చిల్లరగానున్ను. కర్తవ్యలతోట భరణము విక్రయించుచున్నాము. చెన్నపట్టణం కట్టకంపె మా కట్టు తక్కువ, చియలు చార్జీలు కూడా తక్కువగ నుండును. కావలెన్ని వారు, ఇట్లు వ్రాయవలెను.

ఆ. సుబ్బారాయుడు, కంపినివారికి

పేట కలకత్తెమీదుల, కాకినాడ.

మొదటిరకం సవరం బంగారుచే

తయారు కాబడిన

నవనాగరికపు పలుకకముల చేతి గొలుసులు, రాజాకతి, పార్సీ, పైకిల్, దేవయంతి, పట్టెల పన్నీరు, సకుంతల, కొత్తమోహనా, చదరబొంబు, ఇంకా యితరమాది గాజులు, కానుకలండలు. ఉంగరములు, వంకీలు, నాగకత్తులు. గడియారగొలుసులు తయారు విక్రయమునకు సిద్ధముగా నున్నవి. తయారైనవాటిని అర్జునమీద సకాలమున పొందవచ్చును. ఎలుకృష్టికరముగా తనంతట వాపసు తీసుకొని వేరే తయారుచేసి యివ్వగలము.

ఉమ్మడి రామయ్య శైలి గురుస్వామి శైలి

(1842) అంసు కంపెని, నగలవర్తకులు, 649 వైవాజురగోడ్డు, మద్రాసు.

పాలసుగంధిలేహ్యము

ఇది రక్తిశుద్ధికి శ్రేష్ఠమయినది. సవామేహములు, మేహ పాడలు, మచ్చలు, నర్మరోగములు, కీళ్లనొప్పులు, మొదలగు వాటిని ఖండించును. 4 డబ్బీల చాలును.

20 కు॥ డబ్బీ 1-4-0 ఏ. పి. 0-8-0

కూమ్మాండలేహ్యము.

అత్యుష్ణము, నిక్కాక, కాల్షితీత, మలబద్ధము, కడుపులో నుంటు, మొదలగు వాటిని హరించును.

2 డ॥ చాలును. 20 కు॥ డబ్బీ రు 1-4-0 ఏ. పి. 0-8-0

పి. శి. వ. అండుకో, ఆయుర్వేదసమాజం,

(1835-14) పెరిశేపి-నెలూరుజిల్లా.

వెల సులభము.

ఫల మధికము.

ఏలూరులో గొప్ప మేడ లాటరీ

మాటూరి బ్రహ్మన్న గారి

కుమార్డు సర్వేశం తాలూకు మేడ.

రూ 16,500 లకు లాటరీ

చీటి 1-కి రు 5 ల చొ॥ 3,300 చీట్లు

అమ్మలారా!

కృష్ణజిల్లా, ఏలూరు పెద్దబజారులోని మ్యూనిసిపలు నెం 143 గు కలిగియున్నట్టి నెం డంత్తులు ౫ లిగ నామేడను అద్దాల చీరువాల ఫీట్టింగున్ను, స్థలము సహా లాటరీ మూలముగా విక్రయించుచున్నాను. 1922 వ సంవత్సరము ఫిబ్రవరి 10 వ తేదీనుంచి చీట్లు విక్రయించుచున్నాను. చీట్లు పూర్తియగుచున్నవి. లాటరీ చీట్లు యాజత్తు పూర్తియైన వెంటనే లాటరీ కమిటీ తేది పత్రికలలో ప్రచురపరచి యెలూరుపట్టణములో భువానా మనుష్యుల యెదుట లాటరీవేయబడును. ఎనుక ప్రతివారును వారి వారి యద్వైతముల నిర్ణయించుకొనుట కిది సంవికరణము. త్వరపడుడు. తరుణము మించిపోయిన తరువాత పూర్తిత్రైపదిన లాభములేదు. లాటరీ చీటి ఒకటికి రూ 5 లు మాత్రమే. ఇంకా పూర్వచయన కలిసికొన్ను, వివిధములను కొరువారు మా యేజంట్లవల్లగాని నేరుగా నాక వాసిగాని నెలనుకొనలయును. ఈ చీట్లవల్ల వసూలు అయ్యె సాము కృష్ణజిల్లా యేలూరు నెగ్జిటల్ కో ఆఫరేటివు బ్యాంకింగ్ నుంచుచును.

2 ప్రతిగాచువందును మంచి యేజంట్లు కావలయును. మంచి కమీషను ఇయ్యబడును. వివరములు కొరువారి యొకరింద సంలేకముచేసినవారికి వ్రాసిగాని, స్వయముగా వచ్చిగాని తెలుసుకొనవచ్చును. (189)

“చీట్లు కావలసినవారు, తమ అడ్డమును స్పష్టము వ్రాయుచు చీటి 1-కి రు 5 లు చొ॥ పూర్వ ప్రదేశ్ ఆర్డరు చేసి యెడల, అందిన వెంటనే చీట్లు టిపాలో పంపించబడును”

ఏలూరు } మాటూరి సర్వేశం,
కృష్ణజిల్లా. } మేడ మాక్కువారుడు.
1-7-1922.

సర్వవృత్తిక విషనంజీవిని (రిజిస్టర్డు)

తేలువట్టిన తక్షణమే ఈ టోవధము: వాదిన విషమును తీసివేయుటయొక్క కా ను పూర్తిగా పోగొట్టును. నెల పాకట రు. 0-8-0 పోస్తేజ 0-6-0, 4 పాకెట్టుకో: వారికి పోస్తేజ ఇనాం. 1 డబ్బీ స్వాగత 5-0-0. పోస్తేజ ఇనాం.

చిరునామ:- రాజలక్ష్మీ కంపెని, నెం. 44 నంబులయ్యగారి వీధి, మద్రాసు

శ్రమపడ వద్దు. కావి బిల్లులు నష్టపడ వద్దు

పాలు చక్కెర కాఫీపాడితో అనూనము లేదు. ఒక కవ వేడి నీళ్లలో ఒక బిల్ల కరిగించిన కుళితై కాఫీ త్రాగుటకు సిద్ధముగా నుండును. ఆశీస్సవద్దు, ట్రావిలింగ్ తిరుగువారి కిది చాలా అనుకూలముగా నుండును. ఒక సా పరిశీలించిన తే తెలుసును. విజంట్లు కావలెను. 24 బిల్లు ల్లో రూ 1-4-0. పోస్తేజ వేరు. (207) సత్యాగ్రహ స్తోరము, నెల్లూరు.

మదరాసు ప్రాచ్య లిఖిత పుస్తక భాండారము

—:~:~:~:—

వేసరి నెలవులలో సమద్రతీరము దున్న మదరాసు పట్టణము కొంత చల్లగా నుండును గావున, నక్కడి కరిగి జగత్ప్రఖ్యాతిమయిన ఓరియంటల్ లైబ్రరీలో నపరూపముగా నేక రింపబడు ప్రాచ్యగ్రంథసంఘమును గొంత పరిశీలించవలయు నని నాకోరిక. ఈసంవత్సర మాకోరికచొప్పున మదరాసు వచ్చి అనుది నము లైబ్రరీకి పోనారంభించితిని. లైబ్రరీలో నాడుగలిగినయెల్ల కాలానుభవమునకే సంతోషముకంటె నెక్కువ విచారముచెంద వలసినవాడనయితిని. లైబ్రరీలోనున్న గ్రంథములమీది ప్రేమచే పయోగించు గంటనకే లైబ్రరీకిపోయి అయిదుగంటలదాక నక్కడ గ్రంథములఁ జదువఁజూచితిని. కాని యది మిక్కిలి దుష్కర కార్యమయ్యెను. లైబ్రరీకాల, పంచాగ్ని పుష్కముగా నుండెను. గాలి రాదు. ఉన్నచారి యూపిరి సాగుటకేని తగినంత వికాల సలములేదు. అక్షిణులొనివారు అట్లుడికినట్లుడునుండిరి. విజి థిల్ విచారగ్రస్తులగుచు నెట్లో తమకార్యములను శీఘ్రముగ ము గించుకొని, బయటికివచ్చి తెన్నులునుండిరి. స్వజనోపయోగా క్తమై విజ్ఞానవిలయమై యుండిన యీపుస్తకకాల ఇట్టి క్లిష్ట స్థలమున నున్నదేమి? తగినంత గాలికి, నల్లనవ, సౌకర్యములయి నను లేజేమి యని యక్కడివారి నడిగితిని. వారు విచారగ్రస్తు లయి, యూరపియనులు వచ్చెడి లైబ్రరీ గాదు! దీనినిఁగి తరి ప్రసిద్ధిని కాలేదీ సంస్కృతపు ప్రాశ్నెయ మస్యస్వామిశా స్త్రిగాను. వారును ఇక్కడికివచ్చి కూరుచుండి క్షేణానుభవన మునకు పొల్పడువారుగాను. కాబట్టి దీనిగతి యిట్లున్నదని. తర్వాత లైబ్రరీ స్థితిగతులను గొంత విచారించితిని. అది యత్యంత తము శోచనీయుగానుండెను. అదస్థితినిగూర్చి లోకమునకు నెఱిగించుట నావిధియనితలచి యట్లుచేయుచున్నాను. ఈలైబ్రరీ ప్రాచ్యభాషాభిమానులగు సి. పి. బ్రాకర్ కర్నల్ మొకంజి మొదలగు వైకృతీయమహాశయులచే సంపాదించబడిన సంస్కృతాంధ్ర ద్రవిడకర్ణాటాది భాషగ్రంథములకు గని. లోకమున దీని గౌరవ మసామాన్య మైంది. ఇంతగ్రంథసంఖ్యగల ప్రాచ్యలిఖిత పుస్తకకాల ప్రపంచమున వేటొకటి లేదు. ప్రాచ్యభాషాభి మానులగు యూరపియను లనేకు లీపుస్తకభాండారమునకర్పంతము గౌరవించుచున్నారు. ఇప్పటికి నూరేండ్లకుఁ బూర్వము కర్నల్ మొకంజిదొంగరచే దొంతనమువారి తోడ్పాటున, మదరాసు ప్రెసిడెన్సీలోని యనేక ప్రదేశముల చరిత్రము లోకంలో రికార్డు అనుపేరున కందలకొలదివాఙ్మయము లెఱుగన వ్రాయించి యిం దుంచబడినది. అనేక కలాతామ్రకాసములకు నకల్లిందు వ్రాయించబడియున్నవి. ఇది చరిత్రపరిశోధకుల కత్యంతోపయుక్తములు. ఇందు సంస్కృతగ్రంథములు పదు నాఱుగుశేలకు వైచియున్నవి. సంస్కృతియు తర్వాత తెనుగు గ్రంథము లెక్కువగా గలవు. తెనుగు తర్వాత అరబ్బు. దాని తర్వాత కన్నడయు ఉన్నవి. సంస్కృతగ్రంథములు గూడ నూటికి నెనుబదివఱకు తెనుగునీటితోఁగ వ్రాయబడియున్నవే. ఇట్టి య ద్భుతగ్రంథభాండారమున సంస్కృతభాషకుగా ప్రత్యేకించి పండితు లున్నారేగాని, తెలుగు అరబ్బు మొదలగు దేశభాషలకు ప్రత్యేకపండితులు లేరు. ఇది యొక్క పెద్ద శోచనీయ విషయము. ఇది యిట్లుండె.

ఇప్పటికి ఏదేనిమిదేండ్లకుఁబూర్వ మిపుస్తకకాలాధికారి గా నున్న ఎమ్. రంగాచార్యులుగారి తీవ్రప్రయత్నమువలన, ప్రాచీనగ్రంథసంపాదనార్థమయి యొక టూరింగ్ పార్టీ యీ లైబ్రరీకరణను ఏర్పరుపబడెను. బ్రాహ్మ, మొకంజిదొంగలనాడు సంపాదించబడినగ్రంథములే గాని తర్వాత తిరిగి దేశమందున్న ప్రాచీనగ్రంథము లంతగా నేకరించినవారు లేరు. క్రొత్తగా నేర్పఱుపబడిన యీటూరింగ్ పార్టీ వారు మన మదరాసు ప్రెసి డెన్సీలోని ప్రతిజిల్లా ప్రతితాలూకా ప్రతి గ్రామముటూరుచేసి అక్కడక్కడ వ్రాతప్రతులను పరిశీలించి అముడితములు ఇప్పుడు ఇతిరపుస్తకభాండారములందు దొరకనివి యగు సం స్కృతగ్రంథములను, తెలుగుమొదలగు దేశభాషగ్రంథములను సంపాదించువారంభించిరి. విక్రయించినను ప్రత్యంతరము వ్రాయించుకొని యిచ్చుటకుగా నచ్చినను, ఉచితముగానిచ్చినను, వారుగ్రంథములను గ్రహించుచుచ్చిరి. ఈప్రయత్నమువలన గల గురువునప్పటికే మధ్యస్థము. బహుప్రాచీనకాలపుగ్రంథము లెన్నో వీ రాజించిరి. ఒకలక్షమున్నది నాటగవేగ్రంథములను వారు పరిశీలించిరి. అయిదువేల యెనిమిదివందల యపూర్వగ్రంథములను వానిలోనుండి యేటి సంపాదించిరి. ఇందు ప్రధాన

ముగా సంస్కృతాంధ్రగ్రంథములు గలవు. దండి, అభినందుడు కూడ్రుడు, వరదచి బోధాయనడు మొదలగువారు రచించి యిన యపూర్వకావ్య నాటకాదులును, ఉద్భిక్తసృందస్వామ్య దుల వేదనిరక్తభాష్యాదులును, గోవిందస్వామ్యదులకౌతభా ష్యాదులును, మండవమిత్రప్రభాకరాదుల పూర్వామిమాంసా గ్రంథములును, శంకరుల సాంఖ్యయోగ్యభావ్యవివరణములును అనందవేద సర్వజ్ఞాత్మచిత్తుభావల యదైత వేదాంతగ్రంథ ములును, ననేకతంత్రగ్రంథములును, చరకనుశ్రుత వ్యాఖ్యానాదులగు ననేకాయుర్వేద గ్రంథములును, శృంగారప్రకాశాభి నవభారతీభావప్రకాశకౌక్తి జీవితాదు లగు ననేకాలంకార గ్రంథములును నింక ననేకేతర గ్రంథములును సంస్కృతమున వ్రాతపఱబడినవి. తెలుగున నన్నయ తిక్కనల నడిమివారగు మల్లి కార్జునపండితారాధ్యుల శివలీలైస్సాహిత్యమును, కృష్ణరాయల సమకాలపు గ్రంథములు రాధామాధవాదులును, మఱికొన్ని ప్రాచీనతర గ్రంథములును నచ్చేరుపు గొల్పినవి సంపాదించబడి నవి. ఇప్పటికి గంజాం, విశాఖపట్నం, గోవానర్మకృష్ణ, గుంటూరు మధుర, రామనాథపురం, శోయంబత్తూరు జిల్లాలు పరిశీలించబడి నవి. నెల్లూరు మళ్ళయోరం తిరుచినావల్లి అరకొరగా నున్నవి కడప, కర్నూలు, అనంతపురము, బళ్లారి, చిత్తూరు, చెంగల్పట్టు సోత్ కేసరా, తంజావూరు, సోతావూర్, నార్కట్ పూర్, నేలం జిల్లాలును స్వదేశసంస్థానములును పరిశీలించబడవలసియు న్నవి. ఈజిల్లాలలో నింక నెట్టి యపూర్వాద్యుతగ్రంథములు సంతాపకృష్ణములు కలదురామహమాయి చెబుచున్నవో! ఇట్టిగ్రంథ ముల నధిగమింపకయి గవర్న మెంటువారు చేయవారంభించిన పవిత్రప్రయత్నము నన్యాయముగా నీసంవత్సరము సంక్షేపించి వారట! ఇది యెంతయు శోచనీయమయినది. ఇప్పటికే యె న్నో య ద్భుత గ్రంథములు దేశమున రక్ష ణము లేక నశించినవి. గవర్న మెంటు వారిట్టి ప్ర యత్నమునే పడేండ్లముందు చేసియుండినవో నింక నెన్ని యేని యద్భుతగ్రంథములు దొరకియుండినవి. ఇట్టి సిథిలో నిప్పటికేని యారంభించుట సంతోషకర మనుకొనుచుండెగా నీ విధమున సంక్షేపించుట మిక్కిలి విచారకరముగా నున్నది. యూరపుదేశమున పేక్సీయరు, మిల్టన్ మొదలగు కవిశ్రేయల గ్రంథములు వారికి లభింపక, దేశమున జీర్ణించుచున్నట్లు తెలి యుచుండునని యంగ్లేషురపులు లుపేక్షింతురా? ఇక్కడ శిథిలమగుచున్న గ్రంథముల గౌరవ మేమి కొఱవడినదా? దొర తనమువారి బోక్సనుమున ధన మిప్పుడు లేదు. వచ్చితర్వాత తిరిగి యారంభించి సంక్షేపింతురనువో నిప్పటికే పెంబుపొలగు చున్న యీ ప్రాచీనకౌశల్యగ్రంథము లింక నెన్ని వాల్లు నిలువ గలవు? పుస్తకము లంతరించినతర్వాత నెంతవెచ్చించి యేమి ఫలము. బాటసారికొడుకు కొబ్బెరకాయనీళ్ళకథయే గదా? ఒక్క యంత్ర స్వగ్రంథ మంతరించినదగగా కీర్తిమూర్తితో నున్న నొక్క యద్భుతగ్రంథ కవిశ్రేయని గొంతు శోకపడిన దన్నమాటయే గదా! దొరతనమువారికి గ్రంథముల గౌరవము తెలియక యుపేక్షించుచున్నారేమో గదా! మన యమ్. యల్. పి. లు తెలియజెప్పఁజాలరా? ఈ గ్రంథముల సంపా దించుటకయి యేర్పఱుపబడిన టూరింగ్ పార్టీకి సంవత్సరము నకు అఱువేల రూప్యములకంటె పాచ్చువ్యయ ముండదట! ఈ యల్పవ్యయమునకు దొరతనమువారు వెనుదీయదగునా? దేశమునకు లాభము కలదా లేదాయని సంశయపడదగిన వ్యయ ము లెన్ని వారు చేయుచుండుటలేదు. ఇట్టివిషయమా యుపే షించదగినది!

ఈ లైబ్రరీ, విద్యాభివృద్ధి చేరియున్నది. విశాఖాభి భారతీయుడగు మంత్రవశమున నున్నది. ఇట్టిసిథిలో నిట్టియన ర్థము పొసఁగట మిక్కిలి విచారపేతువుగా నున్నది. దొర తనమువారు ప్రసిద్ధిని కడవఱకు పరిశీలించుదాక, నీటూరింగ్ పార్టీని తిరిగి నెలకొలిపి, భారతీయ ప్రాచీనవిజ్ఞానమును పరి రక్షింతురుగాక యని ప్రార్థించుచున్నాను. భారతీయులగు మన మంత్రులును, యం. యల్. పి. లును నీ యనర్థమును దొలగింప బూనుదురుగాక యని వేడుచున్నాను. మా ప్రా చీన విజ్ఞానమును పరిరక్షించుట, మావి మాకిచ్చుట మడిమా న్యము లిచ్చుట యన్నట్లుగా భావింపగలము.

గ్రీష్మయూత్రికుడు

భారత సంస్థానాధీశుడు 17 తేదీని చనిపోయెను. పూనాలో 6 గంటలకు 17 తేదీ మధ్యాహ్నము చనిపోయెను. 50 ఏండ్లయి రాజ్యమునకు వచ్చెను. చనిపోవునరికి 60 వ ఏడు. ఈయనకు ఒక్కడే కొడుకు. ఈయన సింహాసన మెక్కెను. మామూలు అంత్యక్రియలు జరుపుటకు ఇతని అస్థిశలను సంస్థానముఖ్యపట్టణమునకు గొంపోవుదురు.

మ శూ చి

మనదేశమునందు మశూచి యను జాడ్యము చాలనల్పమై మైన రోగమైయున్నది. ఈ రోగమునే మన ఆంధ్రరాష్ట్రమున అమృతాబి జబ్బు (నూకాలమ్మ) యని యందురు. ఈ రోగముచే ప్రతిసంవత్సరము అనేకమంది జనులు పీడితులై చని పోవుచున్నారు. కొద్దిమందిమాత్రమే బాగుపడి జీవించుచున్నారు. కాని చాల మట్టునకు వారి శరీర మంతయును దగ్గరదగ్గరగ పొక్కులు వేసి తొడుగువలె చర్మ మంతయు నూడిపోవుట వలన నతి వికృతస్వరూప మేర్పడుటయు, కండ్లలో పువ్వులు మొదలగునవివేసి కండ్లు గ్రుడ్డివగుటయు, మ శూ చి క పు పొక్కులు 14, 15 దినములవరకును చిట్టగుండుటయు, మఱియు సశువు, పోటు, దురద మొదలగు వికారగుణములకు పాత్రులగు చున్నారు. ఈవ్యాధికి కారణము పశుశుభ్రత లేక అనగా శరీర ములోని రక్తము ఎక్కువ మలిమముతో గూడి యుండినప్పుడు నొక మశూచకపు అంటువ్యాధిపురుగు రక్తమునందు ప్రవేశించుటవలన రక్తమంతయును విరిగిపోయి పొక్కులవలె నేర్పడు చున్నది. ఈవ్యాధి రాకుండునట్లు లేక వచ్చినను అతివలచని పాటుగ వచ్చునట్లును బాధ, దురద, పోటు, శరీరము భార మగునందుట మొదలగునవి అధికముగా నుండకుండునట్లు చేసి కొనుమార్గము ముఖ్యమనర మైయున్నది.

ఇది యెట్లో చెప్పటకు పూర్వము ఒక ప్రశ్న కు త్ర రము ఇయ్యవలసియున్నది. అది ఏదీదున, ఆంధ్రులు నమ్మకము ప్రకారము అమృతవారమునయెడల మశూచివ్యాధి తగ్గి వచ్చుట వను వచ్చినవచ్చుటకు మన యిష్టమా? అని ప్రశ్న యున్న యెడల దాని కు త్రరము ఏదియన పశుశుభ్రదేశము దైన వానిని అమృతవారు ఆవరించదు. ఒకవేళ కర్మకళమున దేహ మపరి శుద్ధమగుటవలన అమృతవారు ఆవరించిన పిమ్మట వై నను దేహ మును పశుశుభ్రముగా చేసికొనినయెడల అమృతవారు వానిని జూచి ఆనందించును గాని మిక్కిలి బాధ నొందిందని యభి ప్రాయము. కాని అపరిశుభ్రమయిన వానిని జూచినయెడల పీల్చి పిప్పిచేయును.

కనుక రక్తమునుండి మలినపదార్థమును పోగొట్టు విధ మును కనుగొనుట మిక్కిలి అవశ్యకము. అది యెట్లుండే ఈజాడ్యము సాధారణముగ వేసగికాలమున వచ్చును. పొక్కులు కనిపించుటకు పూర్వము 3 మొదలు 6 దినములవరకును జ్వరము కాయును. జ్వరము రెండుదినములు తగ్గ లేక నిలుచునరికి కాలక్రమమునబట్టి మశూచి ఆవరించునని గ్రహించినను గ్రహిం పకపోయినను రోగియొక్క శక్త్యనుసారము అమడము అల్ల పురసము పొగించి తీసికొనవలయును. దానితో విచేతనము లయి కడుపులోని ప్రేగులను శుభ్రపరచును. మఱునటిదినమున ప్రార్ధన వెలగకాయంత గేదెవెన్నును తీసికొనివచ్చి శరీర మంత యును పూసి మద్దన చేయవలయును. (ప్రతిపాటున అనగా తలమీదను ముక్కు రంధ్రములలోను చెవులలోను, నోటిలోను గూడ పూయవలయును. అటుపిమ్మట రెండు డేగికాలతో నీటిని దురగవెట్టి ఆమరుగుచున్న నీటిలో చేరకు పనుపును చేయవలయును. అట్లు చేయుటలో పెద్దపొగవలె నావిరి లేచును. అవిరియంతయును రోగియొక్క శరీరమునకు పట్టవల యును. (Steam bath) ఒక దశవరి కంటె నొకదానిని కప్పకొని ఒక ముక్కాల్లిపీటమీద గూర్చుండి అవిరి మీదకు వచ్చునట్లు వంగి యావిరి వైకి పోకుండా కప్పకోవలయును. అట్లు శరీరముయొక్క ప్రతిభాగమునకును అవిరి తగులూగట్లు చేయుటవలన చెడుటలు నీటి కాలులవలె కాఁజిపోవును. ఈ చెడుట మూలముననే రక్తములో నుండిన మలినపదార్థము వెలు వడును. (ఒక డేగినీటి అజిరచే బాగుగ చెడుటలు పట్ట కుండినయెడల, రెండుమాడు డేగిశల నీటి యావిరిని పట్టవల యును.) ఇట్లు రెండుమాడు దినములు క్రమముగా పట్టిన యెడల ఈ వ్యాధి కనిపించకయేయుండును. ఒకవేళ కనిపించి నను లెక్క పెట్టగలమాత్రమే ప్రాక్కులు వేసి 6 లేక 7 దిన ములకే ఎక్కువబాధ కలిగించకుండ చివికిపోవును. దేహమునకు పెద్దపెద్ద పొక్కులువేయుటవలన, గుంటలు పడకుండ, వికృతా కారమును గలిగింపదు. ఇట్లు చేయుటచే చాలమందికి కుదిరినది.

—ఒక లోకోపకారి, కాకినాడ.

కన్యక లేక బాలవితంతువు

కావలెను

14 సంవత్సరము వయస్సు గలనీటి బ్రాహ్మణ కన్యక గాని లేక బాల వితంతువు గాని సర్పాదులో ఉచితమైన ఉద్యోగము దున్న 22 సంవత్సరముల యువకుని వివాహము చేసుకొనుటకై కావలెను వివరములకు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయవలెను. ఫోటో యుండిన పంపవచ్చును. M. S. N. C/o Andhrapatrika, P. B. No. 212 Madras.

వాతావరణ నితి

1922-23 సంవత్సరం జూలై నెల 20-వ గురువారము.

జిల్లా ముఖ్య కార్యదర్శి	అల్లసాని	అల్లసాని	అల్లసాని	అల్లసాని	అల్లసాని
గ్రామీణ	గ్రామీణ	గ్రామీణ	గ్రామీణ	గ్రామీణ	గ్రామీణ
అల్లసాని	79.0	72.2	10.2	49.38	...
అల్లసాని	82.9	78.3	0.16	84.05	4.54
అల్లసాని
అల్లసాని	86.8	75.4	0.86	25.96	14.80
అల్లసాని	88.3	80.0	0.11	25.86	5.56
అల్లసాని	89.9	79.0	...	75.2	8.24
అల్లసాని	75.7	68.8	1.07	17.99	2.20
అల్లసాని	80.8	80.1	0.83	2.65	5.08
అల్లసాని	82.8	76.3	0.44	5.11	3.68
అల్లసాని	82.0	74.2	0.80	5.08	3.58
అల్లసాని	90.3	74.8	0.63	8.88	0.25
అల్లసాని	89.9	74.8	0.70	2.76	0.56
అల్లసాని	92.1	74.4	0.70	4.01	0.20
అల్లసాని	92.8	76.7	0.15	8.99	0.86
అల్లసాని	89.8	78.8	...	8.17	0.80
అల్లసాని	91.9	78.7	...	0.08	0.38
అల్లసాని	91.0	77.4	...	2.27	...
అల్లసాని	85.1	77.4	...	12.86	0.64
అల్లసాని	80.0	74.4	...	28.76	10.54
అల్లసాని	80.7	73.9	0.21	58.97	9.96
అల్లసాని	76.4	75.2	1.33	74.75	20.38
అల్లసాని	80.1	78.2	8.24	76.10	13.72
అల్లసాని	66.2	61.6	1.50	58.98	3.54
అల్లసాని	77.8	74.2	4.45	72.94	9.81
అల్లసాని	80.1	78.5	2.02	61.78	...
అల్లసాని	80.8	76.0	4.10	42.75	5.85
అల్లసాని	85.5	70.8	0.81	5.06	3.52
అల్లసాని	82.1	72.1	0.90	3.39	3.42
అల్లసాని	90.3	75.1	...	1.43	1.67
అల్లసాని	89.8	75.0	...	0.82	2.69
అల్లసాని	92.2	73.6	0.19	1.35	5.16
అల్లసాని	92.4	75.8	0.03	3.74	1.73
అల్లసాని	74.4	65.8	0.18	2.84	4.83
అల్లసాని	78.6	65.0	0.15	4.70	0.92
అల్లసాని	61.0	52.7	0.04	6.91	0.15
అల్లసాని	58.0	53.0	0.38	79.2	5.10
అల్లసాని	80.1	70.8	0.03	2.51	0.09
అల్లసాని	89.4	74.0	0.45	10.05	7.62
అల్లసాని	87.9	72.4	0.16	7.07	1.63
అల్లసాని	93.9	77.4	...	0.61	1.55
అల్లసాని	93.9	77.0	...	2.15	1.56
అల్లసాని	94.3	77.7	...	2.24	0.20
అల్లసాని	0.25	0.64

సర్వోదయ, సెంట్రల్, దక్షిణము, హైదరాబాదు బొంబాయిలను ముఖ్యము ఒకమాదిరిగ నుండెను. మిగిలిన ప్రదేశములందరికినీ నుండెను. అర్ధాంత అధికముగ నుండెను. పశ్చిమ తీరము, మైసూరు, బొంబాయి, పశ్చిమ ప్రాంతములందు వేడిమి యందు భార్యలు లేవు. మిగిలిన ప్రదేశములందు పావులు. గంపము ఒరిస్సాతీరమున వాయుభారము తగ్గెను. అందుచే నా ప్రాంతమున వర్షము లధికము గావచ్చును.

ఎస్. ఆర్. యు. సామ్రాజ్య.

వాతావరణ కార్యదర్శి.

సింధు జూలై 19:— వారాంతమున కీదినమున వర్ష వాయువులు మొత్తముమీద సాధారణమగుటతో నుండెను. కాని వర్ష పాత నంతటను సరిసమానముగ లేదు. ఉత్తరహిందూస్తాననుండి ద్వీపకల్పమునందును వర్ష వాయువులు తీరముగ నుండెను. మదరాసున వర్ష తీరము నకులోపల పరిశీలుల పీఠముగ లేవు. దక్షిణ బర్మా, అస్సాము, బీహారు, సంయుక్త కృష్ణాములు, తూర్పు, ఉత్తర పంజాబులు, సెంట్రల్ రాష్ట్రములు, పశ్చిమతీరము, హైదరాబాదున వర్ష తీరమున, మైసూరులందు సామాన్యముగ వర్షము గురిసెను. బెంగాలు, ఒరిస్సా, పోటానాగూరు, తూర్పురాజపుటానా మదరాసునకు నెర్పతి ప్రాంతములందు వర్ష ముస్సలుముగ గురిసెను.

ఫోర్టు సెంటుజారి గెజెటు

మంగళవారము - జూలై 18 వ తేది

పబ్లిక్ డిపార్టుమెంటు
డి. యచ్. స్ట్రాటిగారు సెక్రటరీయటులో సెషనులు
ద్యూటీపై నియమింపబడిరి.

జె. బి. ప్రాసూగారు రెవిన్యూబోర్డు కార్యదర్శిగ నియమింపబడిరి.

సి. సి. లోబాగారు కృష్ణాజిల్లా సెషన్సు జడ్జిగ నియమింపబడిరి.

1924 వ సంవత్సరమున లండనులో జరుగనున్న బ్రిటిషు సామ్రాజ్యప్రదర్శనకు కమిషనరుగ దివాన్ బహదరు టి. విజయ రావువారంగారు నియమింపబడిరి యీవారపు గెజెటునందు ప్రకటింపబడినది. ఈసంవత్సరము జూలై నెల 6 వ తేది నుండి వీరవనియం దున్నట్లు పరిగణింపబడెదరు.

పోలీసు కాఫి.

గుంటూరుజిల్లా పోలీసు మాఫరింపెండెంటు క్లిప్టగారికి ఒక సెలదినములు సెలవుఇయ్యబడెను. వీరస్థానమున వర్తమాన్తి రా మానుజ అయ్యంగారు జిల్లాసూపరింపెండెంటుగ పనిచేయుచుందురు.

స్వాయతాఫి.

అంగభాషయందు సాక్షుల వాఖ్యాతలను పుచ్చు కొనటకు యాక్రింద పేర్కొనబడినవారికి అధికార మియ్యబడినది. (1) కె. గణపతిఅయ్యగారు మొదటిరంగతి మాజిస్ట్రేటు డెవ్లర్. (2) సి. సి. లోబాగారు సెషన్సు జడ్జి కృష్ణా.

రెంగళూరుజిల్లాకోర్టు ఫిఫ్తక్లర్కు యల్. సి. కోలకు గారు గుడివాడజిల్లా మునిసిఫల్ నియమింపబడిరి.

డిప్యూటీ కలెక్టరు.

తుంపూడి భగవంతుండు గుప్తగారు కృష్ణాకు మార్పబడిరి. ఇనువంటి వెంకటకాయన్నవంతులుగారు విశాఖపట్నమునకు మార్పబడిరి.

లాలాగోపాలదాసుగారు గంజామునకు మార్పబడిరి.

జిల్లాబోర్డులు.

యం. నారాయణస్వామి రెడ్డిగారు (యం. యల్. సి) చిత్తూరుజిల్లాబోర్డు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

ఎ. టి. పామరుగారు (యం. యల్. సి) గోదావరి జిల్లాబోర్డుసభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

తల్లాపా నారాయణస్వామి, చేగొండి రామజోగయ్య, నెక్కంటి దోరయ్యగారు కృష్ణాజిల్లాబోర్డుసభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

తాలూకాబోర్డులు.

ఈ క్రింద పేర్కొనబడినవారు యాక్రింద తాలూకా బోర్డుల అధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

(1) కె. ఆర్. నరసింహాచారిగారు భద్రాచలం. (2) ఇ. నుబ్రహ్మణ్యశెట్టిగారు హోమయ్య, (3) గంధి వెంకట రెడ్డి నాయుడుగారు, నరసాపూరు. (4) యం. మాత్యూగారు, కోయిలగుంట తాలూకా బోర్డు సభ్యులుగను, సి. ఆర్. పార్థసారధిఅయ్యంగారు చిత్తూరు తాలూకా బోర్డు సభ్యులుగను తుమ్మల రామస్వామిగారు పెద్దాపురం తాలూకా బోర్డు సభ్యులుగను ఎన్నుకొనబడిరి.

(1) తోటా వెంకట్రామయ్యగారు పుల్లాయూనియను బోర్డు అధ్యక్షులుగ ఎన్నుకొనబడిరి.

(2) వంతుం వెంకటరమణయ్యగారు వెనకొండ యూనియనుబోర్డు అధ్యక్షులుగ ఎన్నుకొనబడిరి.

(3) డి. హెచ్. సిద్దివీరప్పగారు భద్రాచలం యూనియను బోర్డు అధ్యక్షులుగ ఎన్నుకొనబడిరి.

(4) కాసింఖాన్ సాహేబు, తుమ్మా నాయుడుకెట్టి, గుట్టు లాజరసుగారు కందుకూరు యూనియనుబోర్డు సభ్యులుగ ఎన్నుకొనబడిరి.

(5) గార్లపాటి నుబ్బరాయుడు, ఆత్మకూరి నుబ్బరాయుడు, గాదంకెట్టి నుబ్బయ్య, శ్రీకృష్ణ రామయ్య, పాతూరు వీరంరాజు, కొండాబా నరసయ్య, నాగిరెడ్డి రామకృష్ణరెడ్డి, మనుమల నుబ్బరెడ్డి, మెంటా నరసయ్యగారు కలవాయి యూనియనుబోర్డు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

(6) బంపా వీరాస్వామి నాయుడు, వల్లూరి శేషయ్య, ఆత్మూరి వెంకటరాజగోపాలం, నదురుమాతి శేషయ్య, పామర వెంకటరత్నం, పోతరాజు ప్రసాదరావు, పెమ్మరాజు నుబ్బరావు, వస్తాడు వెంకటస్వామిగారు నరసాపూరు యూనియను బోర్డు సభ్యులుగ ఎన్నుకొనబడిరి.

వైద్య కాఫి.

వి. సి. కామతుగారు రాయపురం మెడికలు స్కూలు నూపరింపెండెంటుగ నియమింపబడిరి.

రెస్టి నెంటు కలనలు ఆర్. బి. బి. ఫాస్టరుగారు రాయపేట వైద్యశాల నూపరింపెండెంటుగ నియమింపబడిరి.

యస్. రాజగోపాల నాయుడుగారు చెన్నపురియందు స్కూలుకల ఎక్జామినరుగారి మొదటి అసిస్టెంటుగ నియమింపబడిరి.

జి. శివరాంగారు మెడికలు కాలేజిలో ఉపాధ్యాయుడుగ నియమింపబడిరి.

సి. శేకవస్వామిగారు విశాఖపట్నం జిల్లా బోర్డువారి కింద పనిచేయుదురు.

కార్మికపరిస్థితుల నభివృద్ధి చేయుట

ప్రభుత్వనియమితముల పార్లమెంటుకు సంఘములగాక ఇతర పార్లమెంటుకాలయములందు పనిచేయువారిని ఆపారి (కామికాలయపు యజమానులను ఆలోచించి కార్మికుల వేతనాభివృద్ధిని యోచించుటకు కొన్ని బంధనలను ప్రభుత్వమువారు చేయవలెనని ఒక తీర్మానమును సిమ్లాలో జరుగు రె జిల్లాటిపు అసెంబ్లీలో జోషీగారు ప్రవేశపెట్టెదరు. వేతనములే గాక వారికనుకూలమగు ఇతరవిషయముల గూడ యోచించుటకు సమస్తి సంఘము నొకదానిని సెలకొల్పి అందు పనివాండ్ర ప్రతినిధులను నియమించి మామూలుగ పరిష్కారముగాని కోర్కెలను వైయధికాకలకు తెలియజేయవలెనని. గోపా ఇన్ని గంటలకు కర్మాగారములను మూయవలెనని. పనిచేయు గంటలను పనివాండ్రకు వాగ్మున కొకరోజు విశ్రాంతినిచ్చుకొననము నొకదానిని జేయవలెనని రెండవతీర్మానము ను పరిపాదించెదరు. ఫ్యాక్టరీలయందును గమలయందును స్త్రీలను ప్రసవమైన ఆరువారములవరకును ప్రసవకుటుంబ ఆరువారములకు ముందు గను పనిలోనికి రానీయగూడదు. వీరికి పురుటికితగిన సహాయమును చేయవలెను. అను తీర్మానము తోటాటు రైలు బండల మూడవతరగతి ఇంటర్మీడియేటు టిక్కెట్లుధరలను హెచ్చించుట వ్యాపకమయియు ఆనవసరమనియు ప్రయాణికులకు చాల కష్టముగ నున్నదనియు, అందుచే గవర్నరు జనరలుగారు ధోలకు సవరించి మామూలు ప్రకారము పూర్వమున్న రేట్లనే ఉంచవలయునని తీర్మానము నుపపాదించెదరు. ఇండియన్ రైల్వేమీద మూడవతరగతి ప్రయాణికులకు సౌకర్యమునుకలగ జేయటకు ఈక్రిందపూర్వము జోషీగారు నూచించుచున్నాడు. (1) రైలుబండ్లలో ఎక్కినస్థానముల నేర్పరుచుట. (2) పొడుగుగ నుంచక స్థానములకు అడ్డుగ నేర్పరుచుట. (3) వంచించుకు నెరడున సదుపాయము (4) పెద్దపగుటర్నిలు బల్లలుగల్గినదనుసాయముగ నందు విశ్రాంతిగదులను నేర్పరుచుట. (5) పట్టణములో టిక్కెట్లను అమ్ముటకు ఎక్కువ కార్యాలయములను స్థాపించుట. (6) మూడవతరగతి బండియు ఒక స్పెషల్ నూపరింపెండెంటును నియమించుట. (7) దేశభాషలయందు టిక్కెట్లధరలను, రయిలుబండ్ల రాకపోకల కాలమును తెలియ జేయవలయును. (8) ఆగక నేపోవు రయిలుబండిలో ఫలహారముల గది నుంచుట. (9) రయిలు 1 గంటకు వచ్చుటకు ముందు రయిలుప్లాటుఫారము మీదికి బోవుట.

బాపట్ల సబుకోర్టు

ఫయిల్ O. S. నెం 103/1921 రులో

7 ప్రతివాది డొక్కు వెంకటస్వామి సాక్షి తేనాలి తాలూకా గురివిందపాలెం అగ్రహారం కాపుకొండకి ఎన్ని పర్యాయములు దావా నోటీసు చేయించినను హాజరు కాలేదు. సమక్షం తీసికొనలేదు. తిరిగి వాయిదా 2-8-1922 తేది ఆయివున్నది. ఆ రోజున బాపట్ల సబుకోర్టువారి యెదుట హాజరు కాలియేదల నదరు ప్రతివాది ఎత్తుపాటి గా ఎంచి దావా విచారణ జరుగబడెను.

ఎమ్. కాళిదాసు,

17-7-1922

వాది ప్లీడరు.

కుష్టు రోగ నివారిణి

యోగ్యతాపత్రములు (873)

కుష్టురోగములు నివారణ కాకను ఆనమానముతో వ్యాధి యేల వృద్ధిపరచుకొనెదరు? నేను 18 సం||ర ములనుంచియు నాస్నేహితులు కొందరు 5, 6 సం||ర ముల నుంచియు, కుష్టుము గ్నర్వజ్జనములేని మచ్చలు, పొడలు (Coloured spots) మొదలగువాటిచే బాధపడుచుంటిమి. వీరి “కుష్టురోగనివారిణి” నేవించి రోగవిముక్తులమై చాలా సుఖముగా నున్నాము.

యస్. వెంకటరెడ్డి, భూస్వామి, కంఠేరు కృష్ణాజిల్లా ఆస్పాదక కుష్టురోగములను, కుదుర్పులలో దీనినిమించిన దివ్య మధము లేదు. గుణములేదని ఋజువుచేయువారికి 116 లా బహుమానము. “మాకుకుష్టురోగనివారిణి ఘనవిని మాయ కుష్టు రోగాంతకములు బయలుదేరుచున్నవి. జాగ్రత్త. ఒకసెల దినములకంటె అధికముగా సరిపడుమందు డెబ్బా రుప్ 6.00

ది రెడ్డి అండ్ కో, గోల్కొండ, 210,

కొత్తకోట, 266, 267,

0, 304, 305,

దేశీయ వార్తలు

బారిష్టరు ఎం. ఆర్. జయకరుగారు గిర్గాం కాంగ్రెసు సంఘ కార్యదర్శికి వ్రాసిన లేఖ బొంబాయిలో పండిత నెహ్రూగారి ఉపన్యాసము

కలకత్తాలో ఆర్థుల అసహాయవాదుల అరెస్టు - కేసు కొట్టివేయుట

డక్కా దయాగంజి మహమ్మదీయులు ఆజ్ఞోల్లంఘనము కూడదనుట

అధినివేశముల భారతీయులు - బొంబాయిలో గొప్పసభ

కృపాణి నుద్యోగులు తీసికొనినందున చెరసాలలో సర్దారు మోతీసింగుగారు శుష్కపవాస మొనరించు చుండుట

సంయుక్త రాష్ట్రములలో 5000 మంది ఫైదీలను (రాజకీయ ఫైదీలు కానివారిని) వదలదలచుట

హరిషద ఫటర్జీగారి విడుదల

చెరసాలలో జనహరలలుగారి గ్రంథపఠనము

హరిద్వారమున సాధువుల సత్కారము

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

స్వరాజ్యగీతములు - గరిమెల్ల సత్యనారాయణ ఆచంట సత్యనారాయణగార్లపై కేసు చెన్నపురిలో 19 వ తేదీని విచారణజరుగుట - కడలూరు చెరసాలనుండి గరిమెల్ల సత్యనారాయణగారిని చెన్నపురికి తీసికొని వచ్చుట

రాజమండ్రిలో 22 వ తేదీని మొసలికంటి తిరుమలరావుగారిని విడుదల చేయుదురు

కడపలో నిర్దోషి వాగ్బంధము

ఎం. ఆర్. జయకరుగారు

మరల వకీలువృత్తి నవలంబించుట

బొంబాయి గిర్గాం మండల కాంగ్రెసుసంఘ మునకు వ్రాసిన లేఖ

బొంబాయి హైకోర్టు అడ్వకేటులలో ప్రముఖులగు వారిలో నొకరుగు బారిష్టరు ఎం. ఆర్. జయకరుగారు 18 నెలల క్రితము వకీలువృత్తిని మానివేసి యిప్పుడు మరల దానిని ప్రారంభించిరి. దానినిగూర్చి జయకరుగారు గిర్గాం (బొంబాయి) మండల కాంగ్రెసు సంఘ కార్యదర్శికి వ్రాసిరి: “నాస్వభావము నకును నా ఆభిరుచికిని అనుగుణముగ దేశ సేవయందే కాలమంతయును వినియోగింపదలచి 18 నెలలక్రితము నేను వకీలువృత్తిని మానివేసితిని. అప్పుడు దేశమునందు కాంగ్రెస్ తాహమును కార్య సిద్ధియగునను నాశయును ప్రబలముగా నుండెను. ప్రజల యుత్సాహముగూడ చాల హెచ్చినది. దాని సహాయమున మన విజ్ఞానమునకును ఆర్య సాంప్రదాయమునకును అనుగుణముగ పద్ధతిని మన జాతీయజీవితమును సంస్కరింప నవకాశమునుగని మేము కొందరము తలచితిమి. వెనుక నేను చాలకాలము విద్యాభివృద్ధికి పనిచేసితినిగాన బొంబాయిలో అభివృద్ధిమార్గములయందు సహకరముగ కళాశాల నేర్పరపవలెనను కోరిక నాకు కలిగినది. అట్టి కళాశాల నేర్పరప బూనడని ఉద్ద్యమవలంబులగు ప్రముఖులు కొందరు గూడ నన్ను కోరిరి గాన కొంత కాలము వకీలు వృత్తిని మాని నా కాలము నంత నా కళాశాలకొరకు వినియోగింపదగునని నేను నిశ్చయించితిని. అపని పూర్తికాగానే మరల వకీలువృత్తిని ప్రారంభింపవలెనయే నేను మొదటినుండియు తలచియుంటిని. ఉద్ద్యమము నందలి వివాదక విభేదశబ్దాల ప్రతిరోధమున నా కళాశాలా ప్రయత్నము విఫలమైనది. అసహాయోద్యమరహస్యచరిత్ర మికముం దెల్లడైన ప్రకటింపబడినవో నపు డీ విషయముగూడ దేశీయులకు వెల్లడింపబడును. నా కళాశాలా ప్రయత్నము విఫలమైనందున నాస్వభావమునకును నాకుల పూర్వస్నేహ పక్షపాక్షమునకును అనుగుణ మైనదియు నాదృష్టి నంతను పూర్తిగా ఆకర్షింపజాలినట్టిదియు నగు మరియొకపని ఏదియును నాకు కనబడలేదు. వాగ్దానమిదిగల వత్సరాంతమునకును నేను వేచియుంటిని. దేశీయమహాజనసభ (1921 డిశంబరులో) జరుగవలసినసమయము చేరువకు వచ్చినందున బహిష్కరణవిధానము నిష్ఫలమని గ్రహించి ఉద్ద్యమమునందు విభేదములు కలిగి అది అంతరింపజేయునట్లు దానిని కాపాడుటకు క్రొత్తమార్పుకలుగక ఆ పరిశీలించిరి. అయిటవలన ఆమార్పునుగూర్చి ప్రజలకు నచ్చుటలును వానిలోనుండి రెచ్చెయదగునని మేము కొందరము నిశ్చయించితిమి. మేము కొంతపని నావిషయమున చేసితిమిగాని దురదృష్టముచే మా ప్రయత్నము సాగలేదు. చివరకు 1921 కాంగ్రెసులో విధానమును మార్పుటనుగూర్చిన ప్రయత్నములో నిర్లక్ష్యమగు కొంత సమాధానము కుదిరినది. పాఠశాలలను, కళాశాలలను, న్యాయస్థానములను బహిష్కరించు విషయమునకు ప్రాధాన్యమివ్వబడుట కంగీకరింపబడెను. న్యాయస్థానములను కాసనసభలను బహిష్కరించుటవలన నెట్టి లాభమును కలుగదను నమ్మకము నా కిప్పుడు మరింతగాఘమైనది. వానిని బహిష్కరించుటవలన మనకు మరింత అనర్థకమే కలుగును. అందులకు కారణములను నేను వెల్లడిసారులు వివరించి యే యున్నాను. అసహాయోద్యమ విధానమున బహిష్కరణ విధానము కేవలము నిరుపయోగమున నమ్మకము నానాటికి నాకు చాల ప్రబలమైనది. దీనిని గూర్చి చాల యోచనచేసి యీ బహిష్కరణము కూడదను నా ఆభిప్రాయమును స్పష్టపరుచుటకు వకీలువృత్తిని మరల ప్రారంభించుటయే మంచిసాధనమని నేను నిశ్చయించితిని. అందువలన నాకు కలుగు ఫలితము నేనెరుగుదును. నాకధికమగు నిందయును ప్రతి కూలతయు దేశమున కలుగునని నేనెరుగుదును. నాలాభము కొరకును దేశలాభముకొరకును నేనిట్లుచేయుట యుక్తమని నాకు గట్టిసమ్మతము కలుగుటచే నేనట్లు చేసితిని. నిర్బంధ నిర్వాహకారత్వమున కాలము వృథాపరుచుటగాని నాస్వభావాభిరుచులకు సరిపడనిపనులలో దిగుటగాని నేను సమ్మతంపజాను. ఇంట్లో తమ అబుబిడ్డలు తిండిలేక మాడుచుండ నిష్క్రమించుకొను విధానమును పట్టుకొని నిర్వాహకారముగ కాలము గడుపుటయే దేశభక్తియను దుర్మమకు పాలు ధీరులగు భారత పుత్రులు పురుషుల నిరర్థకులగుచుండుట గూడ నాకు చాల కష్టముగా నున్నది. కాసన సభల నుపయోగించినవో మనము దేశమునందు దేశభక్తి భావమును కలిగించి నిలుపుకొనుట కవకాశము కలదని నాకు నమ్మకము కలదు. ఇప్పుడు దూరదృష్టిగల నిరంకుశాధికారులు జాతీయోద్యమమును దుర్బల మొనరించుటకు కాసనసభలను సాధనములుగా చేసికొని యుండుటగూడ నాకు చాల కష్టముగా నున్నది. ఇట్టిభావములతో నేను మరల వకీలువృత్తిని ప్రారంభించితిని. నేను కాంగ్రెసును ప్రతిఘటించితినిని కొన్ని ప్రతికూల వ్రాసెను అట్టిఅభిప్రాయము నాకెంతమాత్రమునులేదు. నేనేమంత గొప్పనాయకుడనుగాను. చిన్నప్పటినుండియు భయభక్తులతో పెరిగితినిగాన కాంగ్రెసుతో ప్రతిఘటించుటవంటి ఘనకార్యములకు నే నశక్తుడను. నేను కాంగ్రెసుసభ్యుడను వదలవలెనని ఎన్నడునుతలంపలేదు. నాస్వభావమునకును భావములకును అనుగుణమగు నేపనినైనను దానివలన దేశీయులకేదైన లాభముకలుగు నెడల నేను సంతోషపూర్వకముగ నొసరించుటకు సంసిద్ధుడనని జయకరుగారు వ్రాసిరి.

నాల్గవ గాంధీజీక్షౌదినము

బొంబాయి

పండిత నెహ్రూగారి ప్రసంగము

మరికొన్ని విషయములు

18 వ తేదీని బొంబాయిలో రెండు గొప్పసభలు జరిగినవి. వానిలోనొకటి శ్రీమంతుల సభ. పురుషులసభలో పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారి రుప్రసంగించిరి. గాంధీమహాత్ముని ఆజ్ఞానుసారము దేశమున పని సరిగా జరుగలేదు. జరిగినపని మిక్కిలి తక్కువగా నున్నది. దేశీయులు ముందుకేగవలసినది. వారల్లుచేయకుండుటయే గాక చాలవెనుకకు గూడ పోయిరి. వారు సంసిద్ధులు కాలేదనుటకును అవిధేయతను కూడ కనబరచిననుటకును చాలాచూచినలుగలవు. వానిలో చారిత్రా దురంతము లాకదృష్టాంతము దేశీయులు నిదానముగ శాంతముగ జగదీశ్వాత్యుడు మన మహానానుభవని గాంధీమహాత్ముని ఆజ్ఞానుసారము ముందు కేగవలెను. లేనిచో గాంధీమహాత్ముడు ఆరేండ్లను చెరసాలలోనే గడపవలసినప్పుడు. ఇప్పటి కయిన దేశీయులందరును ఖద్దరుధరించుటలేదు. ఇట్టి ఆపత్సమయమున దేశీయులు భరతమాత సేవ నుపేక్షించుట పాడి గాదని పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు నుడిచిరి.

* * *

కలకత్తా అరెస్టులు

ఆర్థుల అసహాయవాదులు

మేజిస్ట్రేటువారిని కదలివేయుట

ఒక జాతీయ పాఠశాలకు భవమును సమకూర్చు నిమిత్తము కలకత్తానగరమున హరిశ్చంద్రులలో జాతీయగీతములను పాడుచు ఊరేగింపును నడిపించినందులకు అరెస్టుచేయబడిన ఆర్థులు (వంగీయులు) అసహాయవాదులను 19 వ తేదీని రాజధాని మేజిస్ట్రేటుకోర్టుకు తీసికొనివచ్చిరి. మేజిస్ట్రేటు వారిని మందలించి కదలివేసెను.

* * *

ఆజ్ఞోల్లంఘనము కూడదు

దయాగంజి మహమ్మదీయులు

డక్కాలో తీర్మానించుట

డక్కాదయాగంజిలో జరిగిన సభకు చాలమంది మహమ్మదీయులు వచ్చిరి. “ఆజ్ఞోల్లంఘనము అక్రమము. దాని నవలంబించినవో నిరుపేదలును వ్యవసాయకులునగు జనసామాన్యము నకు చాల హాని కలుగును. గాన లోకజ్ఞానములేనిపామరజనులను లేనిపోని దుర్బోధనలను చేసి వారిచే అక్రమములు చేయింపగూడదని యీ సభవారు రాష్ట్రీయ ఖిలాఫతుసంఘ కార్యదర్శిని కోరుచున్నారు.” అను తీర్మాన మామోదింపబడెను.

* * *

అధినివేశములలోని

భారతీయులు

బొంబాయిలో గొప్పసభ

సర్ దిన్నా మెకెంజీపెటిటుగారి అధ్యక్షత

19 వ తేదీ సాయంత్రము బొంబాయిలో సర్ దిన్నా మెకెంజీ పెటిటుగారి అధ్యక్షత క్రింద మిక్కిలి గొప్పసభ జరిగినది. ఇంపీరియలు ఇండియను సిటిజెన్షిపు ‘బొంబాయి రాజధాని’ ‘భారతీయ వాణిజ్య’ బ్రిటిషు యుండియను కలలోని యలు వర్తకుల, బొంబాయి ప్రాగైసిపు సంఘములవారు కలసి యీ ఏర్పాటు చేసిరి. చాలమంది ప్రముఖులు సభకు వచ్చిరి. అధినివేశములందలిభారతీయుల యిబ్బందులను గూర్చి తీర్మానము లామోదింపబడెను. “మాడవ నేటాలు అర్జి నెన్నును తాత్కాలికముగ గూడ నంగీకరించుట న్యాయముగాదు. అధినివేశముల మంత్రి యుపేక్షరహితముల అనుచితము. కనియూసమస్యను పరిష్కరించుటలో చాలకాల యాపనము జరుగుచున్నది. భూములను సంపాదించు విషయమున కేని యా భారతీయులు కొసంగబడిన వాగ్దానమునకు భంగము కలిగినది. భారతీయుల కితరులతో సమానస్వాతంత్ర్యములు కలవను సిద్ధాంతము నకు భిన్నముగా అధినివేశముల దొరతనమువారు తీర్మానముల నామోదింపటచే సామాంజ్యాతంత్రత దేశవ్యవహార సంబంధ సమ్మేళనసభలలో భారతీయులు పనిచేయజాలరు. దేశీయ కాసనసభ తీర్మానముల నమలుజరుపవలె” నను తీర్మానము లామోదింపబడెను.

సర్దారు మోతీసింగుగారు

ఉద్యోగులు కృపాజిని తీసికొనుట
జలందరు చెరసాలలో నిరాహారము

5 రోజులనుండి నీటినియిన త్రాగకుండుట

కారాగృహలో ఉద్యోగులు తనకృపాజిని తీసికొనరను కారణమున జలందరు చెరసాలలో నిరాహారము చేయుచున్నారు. పరబత్తు నిచ్చిననుగూడ త్రాగలేదని గురుద్వారా ప్రబంధక సంఘము వారు 19 వ తేదీని ప్రకటించిరి.

కృపాజినివెవ్వరు ప్రయోగించగూడదు

అమృతసరు స్వర్ణశేఖరయమునం దిద్దరు సిక్కులకు గట్టిపోట్లాట జరిగినది. వారిలో నొకడు క్రిందబడి దురాగ్రహమున రెండవవానిని తనకృపాజినితో పొడిచెను. రెండవవానికి ప్రమాదకరమగు గాయము తగులటచే వానిని వెంటనే వైద్యశాలకుపంపి పొడిచినవాని పోలీసులకు వశపరచితిమి. ఎంత ఆగ్రహకారణము కలిగినను కృపాజిని వెవ్వరును ప్రయోగించ గూడదని మరియొక గురుద్వారా సంఘమువారు ప్రకటించిరి.

సంయుక్త రాష్ట్రములు

చెరసాలలవ్యయము తగ్గించుట
5000 మంది ఖైదీలను వదలుట

రాజకీయఖైదీలను మాత్రము వదలరు

సంయుక్త రాష్ట్రములలో చెరసాలల వ్యయమును తగ్గించుటకు రాజకీయ శేతములు చేయనివారిని కొద్దికాలపు శిక్షను మాత్రమే అనుభవించుచున్నవారిని 5000 మందిని వదలి వేయుదురు. శ్యాసకాసవ్యాధిచే బాధపడువారి నందరిని (దీర్ఘకాలశిక్ష ననుభవించు చున్నవారినిగూడ) వదలివేసెదరు. ఈ రాష్ట్రములలో యిటీవల నిదివరకు మూడుసార్లు లిటుల హెచ్చుమంది ఖైదీలను వదలిరి. ఇది వార్తవసారి యని పయనినపుత్రిక వ్రాసినది.

హరిద్వారమున సత్కారహము
సాధువులొజ్ఞాల్లంఘన మొనర్చుట

మతవిషయకొపన్యాసములనిచ్చుట

సాధువులు మతవిషయమున సుపన్యసించెదమని చెప్పి కేరలము రాజద్రోహమును బోధించుచున్నారని గ న వారు మత విషయకొపన్యాసములనుగూడ నియరాదని హరిద్వారమున మేజిస్ట్రేటు 144 క్రింద ఆజ్ఞాపించెను. సాధువులయొజ్ఞానల్లంఘించి ఉపన్యాసముల నిచ్చుచున్నారని హరిద్వారమున చాల సంక్షోభము కలిగియున్నది (స్వరాజ్య)

పండిత జవహరలాలు నెహ్రూగారు
చెరసాలలో గ్రంథపఠనము

వేటోరెడ్డికు, బ్రెన్సిసుహాల్ కి మనుషులవైరు, బెర్నీరు ట్రావెల్సు, టెనెసుగ్రంథములు, లోకమాన్యని గీతారహస్యము అనుగ్రంథములను చెరసాలలో పండితజవహరలాలు నెహ్రూగారు చదువుచున్నారని క్యాన్సరు వర్తమాను పత్రక ప్రకటించెను.

మతవిషయములలోగూడ
నిరోధము

హిందూ మహమ్మదీయ మతధర్మములు

చెరసాలలో తృణీకరింపబడుట

రసాలలో హిందువుల యజ్ఞోపవీతములను తీసివేయుచున్నారు. భూమిపూజలకు మోకాళ్ళమీదికి మూత్రమే వచ్చుననియుకరులదుస్తుల నిచ్చుచున్నారని, హిందువుల శవములను దహింపకుండ నాగపూజ చేసాలి అని పూడ్చివేసిరి. మహమ్మదీయుల శవములను వెటైలలో / వెటైకుండనే పూడ్చి వేయుచున్నారు. ఇవి యన్నియును మతవిషయములగు కార్యములని శ్రీమంత్ రాధామోహన గోకులజీగారు భారతమిత్రకు వ్రాసిరి. (స్వరాజ్య)

స్వరాజ్య గీతములు

రాజద్రోహముశేసు
చెన్నపురిలో విచారణ

రెండవముద్రాయి తీమాపణ కోరుట

ఈశేసులో స్వరాజ్యగీతములను గ్రంథమునకు గ్రంథకర్త గరిమెళ్ల సత్యనారాయణగారును, ప్రకాశకుడు తిరువల్లికేసరి యిండియను ఏజెన్సీ లీకో ప్రొఫ్రయిటరు ఆచంట సత్యనారాయణ (బి. ఏ) గారును, ముద్రాపకుడు సి. ఎం. నటేశ మొదల్యారుగారును ముద్రాయాలు. వీరు ముగ్గురినైనను ఇం. పి. కోడు 124 ప్రకారము శేసు చేయబడెను. ఈశేసువిచారణ 19 వ తేదీ వుదయమున ఎగ్జుకులో ప్రధానరాజధాని మేజిస్ట్రేటు కోర్టులో జరిగినది.

రెండవముద్రాయి తీమాపణ కోరుట

రెండవముద్రాయి నటేశంమొదల్యారుగారు సంపూర్ణ తీమాపణపత్రమును సమర్పించెను. “చెన్నపురి లింగి పెట్టిపిథిలో నున్న శివగామి ముద్రాశాలలకు నే నొక్కడనే యజమానిని. నాకు తెలుగు బాత్తు గా రాదు. నేను లేనపుడు ఆఫీసుమేనేజరు వి. రామస్వామిశిల్లగారు స్వరాజ్యగీతములను అచ్చువేయుటకు పూనుకొనెను. అత డిప్పుకు ‘డెయిలీ ఎక్స్ ప్రెసు’ పత్రికాలయమునం దుద్యోగిగా నున్నాడు. నా ముద్రాశాలలో యీ గ్రంథము ముద్రింపబడినందులకు నే నెంతయు చింతించుచున్నాను. నేను అసహాయవాదినిగాను, అసలు నాకు రాజకీయపంగతులే తెలియవు. అట్టి నా ముద్రాశాలలో నిట్టి రాజద్రోహగ్రంథము ముద్రింపబడుటకు నా కత్యంతసంతాపము కలిగినది. నేను సంపూర్ణముగ మనఃపూర్వకముగ తీమాపణ కోరుచున్నాను. ఇక ముందు చాల జాగ్రత్తగా నుండెదను. ఈ గ్రంథమును గాని యిట్టి గ్రంథములనుగాని యికముం దెచ్చుదును ముద్రింపను గాన నా తీమాపణ నంగీకరించి నావై శేసు రద్దుచేయగోరెదను.” అని యీ ముద్రాయి వ్రాసి యిచ్చెను.

ఫిర్యాదీలనాక్షులు

ఫిర్యాదీలపత్రమున పట్టిపునాసిక్కుటరు జే. సి. ఆడం గారు వాదించిరి. ఈశేసు చేయుటకు ప్రభుత్వమువారు తీరు పిచ్చిని ధ్రువపరుచుచు సంతకము ప్రభుత్వకార్యదర్శి జే. అని కార్యదర్శులు కార్యాలయోద్యోగి. ఎం. కే రామస్వామియ్యరుగారు చెప్పెను. పోలీసు కమిషనరుగారి ఆజ్ఞాసారము శేసు కనిపెట్టి కొన్నిప్రతులను పట్టుకొంటిని కే. గోపాలస్వామయ్యంగారు (సి. బి. డి. పోలీసు యుగస్పెక్టరు) చెప్పెను. రెండవముద్రాయి నటేశంమొదల్యారుగారు యోగ్యుని స్థిరపరుచుటకు ఆలసిన్యాయవాది పి. ఎస్. గోపాలస్వామిసాయుడు (బి. ఏ. బి. ఎల్.) గారి సాక్షిని ప్రార్థించెను.

ఈ స్వరాజ్యగీతములను గ్రంథములో ఆక్షేపణీయము

లగు భాగములను శేసు యింగ్లీషులోకి తర్జుమాచేసితిని తెలుగు ట్రాన్సులేటరు బి. సోమసుందరరావు బి. ఎ.-ఎల్. టి.) గారు చెప్పి ఆభాగములను చదివిరి.

మొదటి ముద్రాయి (గరిమెళ్ల సత్యనారాయణగారు)

యీ గ్రంథమును చేసెను. అతనిని శేసు మొదట రాజమండ్రిలో చూచితిని. తరువాత 28-11-21 వ తేదీని తెనాలిలో జరిగిన సభ కలదు వచ్చెను. నేను గుంటూరులో రాజకీయసభలో కేగి రిపోర్టుచేసియున్నానని కే శ్రీనివాసరావుగారు (వేలూరు మార్కెట్టు సబు యి. స్పెక్టరు) సాక్ష్యమిచ్చెను.

మూడవ ముద్రాయి ఆచంట సత్యనారాయణగారిని

నే నెరుగుదును. తిరువల్లికేసరిలో “యిండియను ఏజెన్సీ లీకో” అను పుస్తకముల నాపు సతదు వెట్టెను. పోలీసువారు సోదాచూచినపుడు నేను సంతకము చేసితిని జే. కే. రావుగారు చెప్పిరి.

ఈ గ్రంథము రెండవముద్రాయి ముద్రాశాలలో ముద్రింప

బడెను. మూడవముద్రాయి ముద్రింపబడుట ఉత్తరవిచ్చెను. రెండవ ముద్రాయిని నాకునుగూడ తెలుగురాదు. మూడవముద్రాయియే పూవులను దిద్దుకొనెనని వెనక ముద్రాశాలకు మేనేజరుగా నుండి యిప్పుడు డెయిలీ ఎక్స్ ప్రెసు ఆఫీసులో యుద్యోగిగా నున్న రామస్వామిశిల్లగారు చెప్పెను. మూడవముద్రాయి రాజకీయాంధోళకు దని నాకు తెలిసియున్నచో నేను ముద్రించుట కంగీకరించియుండ నని క్రానుపరీక్షలో యీ సాక్షి చెప్పెను. 1-3 ముద్రాయాలు సాక్షులను క్రానుపరీక్ష చేయలేదు.

నేను వ్రాతమాలకముగా ప్లేటుమెంటు నిచ్చెదను కొంత

గడు వియ్యనలే నని ఒకటవ ముద్రాయి తెలిసెను. ఇదివర కొక శేసులో ఒక సంవత్సరము కఠినశిక్ష విధింపబడిన ఒకటవ ముద్రాయి కడలూరుజయలులో శిక్ష ననుభవించుచున్నాడు. అటుండి పోలీసులు జి. సత్యనారాయణగారి నీకేసు నందర్శమున చెన్నపురికి తీసికొనివచ్చిరి. మూడవముద్రాయి తాను ప్లేటుమెంటు నియ్యనని చెప్పెను. 24 వ తేదీకి వాయిదా వేసిరి ఆనాడు ఒకటవముద్రాయి ప్లేటుమెంటు నిచ్చును. (డెయిలీ ఎక్స్ ప్రెసు)

శ్రీయుత మొసలికంటి తిరుమల

రావుగారు

రాజమండ్రి జయలునంకి విడుదల

జూలై 22 వ తేదీని జరుగును.

కాకినాడ వాస్తవ్యులును శ్రీయుత మొసలికంటి రావు పంతులుగారి కుమారుడు నగు తిరుమలరావు పంతులు గారు (ఒకమాధ్యయనకుడు) అసహాయోద్యమము నవలంబించి ఆజ్ఞాల్లంఘన మొనరించినందులకు ఆరునెలలు కఠినశిక్ష వేయబడెను. ఆతడు రాజమండ్రి నెంట్రిలుజయలులో శిక్ష ననుభవించుచున్నాడు. ఆరునెలలను యీనెల 22 వ తేదీ శనివారమునాటికి పూర్తియగును. అనాడతని వదలి వేసెదరని రాజమండ్రి కాంగ్రెసు వ్రాతపత్రిక ప్రకటించినది.

కడపలో వాగ్గంధనము

144 నెక్తు

ఇద్దరికి ఆజ్ఞాశ్రములు

జి. వి. పున్నయ్యశాస్త్రి, మాలానా మాత్యవజ్ఞుల సామెలు (వాయిదాబాది) గార్లు కడపలో ఏసభలలోను ఉపన్యసించ గూడదని ఆజ్ఞాపింపబడెను. (స్వరాజ్య)

కలకత్తాలో అరెస్టులు

వీధులలో జాతీయగీతములను పాడుట

ఆర్ధరు యువకులను అరెస్టుచేయుట

17 వ తేదీని ఆర్ధరు వంగ యువకులు మదారీపూరు జాతీయపాఠశాలకు ధనమును సమకూర్చుటకు జాతీయగీతములను పాడుచు వీధుల వెంటపోవుచుండ హరిసమరోడులో వారిని అరెస్టుచేసిరి. మీరు మార్గనిరోధము చేయగూడదని సాక్షిలు చెప్పినను వారు విసనందున వారిని అరెస్టుచేసి పోలీసు కమిషనరువద్దకు తీసికొనిపోగా ఆతడు వారిని జామీనుమీద వదలెదననెను. ఇద్దరుమాత్రము జామీను నిచ్చిరి. తక్కిననలుగురిని చెరసాల కంపిరి.

సర్ ఆబ్దు రహింగారు

చెరసాలల పరీశీలనమును వదలుట

అమృతబజారు పత్రిక

“నే నెపుడు ప్రభుత్వ కార్యసంఘసభలో (ఎక్జి క్యుటివు కాన్ఫిరెన్సు) ఏమి నూచించినను సర్ హెన్రీవీలరు, కేరు, బరద్వాసు మహారాజా మహారాజాధిరాజ విజయచందుగార్లు ముగ్గురును ప్రతిపాలు రగుచుందురు. రాజకీయ ఖైదీలను కొరడాలతో కొట్టుగూడదని శేసుచేసిన నూచనముగూడ వా రంగీకరింపలేదు. నా కార్యదర్శియందుగా గవర్నరుకడకేగి స్వయముగా నూచనలు చేయించుదునని యొకసారి తనమిత్రునితో సర్ ఆబ్దురహింగారు చెప్పిరి మే మెరుగుదుమని వనుమతి ప్రకటించినది. ద్వంద్వ (డయర్లీ) పరిపాలన మెంత బాగుగా జరుగుచున్నది? పరిపూర్ణ ఏకరాజపరిపాలనముకంటె కొంచెమైన మేలుగాలేదు. సమగ్రనిరంకుశాధికారముకంటెను అధమముగా నున్నది.

రాయిబహదరు వైకుంఠనాథసేనుగారు

కలకత్తాలో స్మారకసభ

క్రీ. రీ. శేషులగు రాయిబహదరు వైకుంఠన

గారిని స్మరించుటకు 18 వ తేదీని కలకత్తాలో ద్రనాథబెన్సే గారి ఆధ్యక్షతక్రింద సభ జరిగిన అకులతోష ముకర్జీ, మా. పి. సి. మిత్ర, భగార్లు మున్నగు ప్రముఖులు పెక్కుమంది గారు 40 ఏండ్ల క్రితము రాజకీయములంద్వయము ప్రారంభ మగువరకును కాంగ్రెస్ లో అనీవీపెంటుగారి అధ్యక్షత భక్తు సన్మాన సంఘాధ్యక్షుడు న్యాయవాదిగను, కాననభర్త ర్దు అధ్యక్షుడుగను పాల్గొను ను నెలకొల్పెను

ఆంధ్రపత్రిక

1922 సం॥ జూలై నెల 20-వ తేది

గురువారము

మద్రాసు రాష్ట్రపు

చెఱసాలలు

చెన్నపురి రాష్ట్రపు 1921 సంవత్సరపు చెఱసాలల నివేదికను జరుపుటవలన నింతవరకును జనులకు చెలియని క్రొత్తసంగతు లేవియును బయటపడవు. డెబ్బదియైదుపుటల నివేదికయందు చాల భాగము లెక్కులతోను నధికారసిద్ధాంతములతోను నిండియున్నది. జెయిలు కమిటీవారు చేసిన సలహాలు విశేషముగ చెఱసాలల పరిపాలనమునందాచరణమునకు జెట్టియుండలేదు. గత సంవత్సరమునందు భారతభూమియందు దంతటను వలె మద్రాసు రాష్ట్రమునందును సహాయోద్యమము నిర్బంధితులసంఖ్యను వృద్ధిచేసినది. అసహాయోద్యమాలంబనమువలన నెందరు జెయిలుకు పోయినది యను నిర్ణయించుటకు నివేదికమునందాధారములు లేవు. నేరములు శిక్షాస్మృతిశీర్షికక్రిందను శిక్షావిధానస్మృతిశీర్షికక్రిందను విభజించి చేర్చబడినవి. నిరుడు ఖైదీలసంఖ్య మద్రాసు రాష్ట్రమునందు పెరుగుటకు మోపలాతిరుగుబాటును అసహాయోద్యమమును గారణము లని నివేదికము చెలుపుచున్నది. చెఱసాలలందు 1920 సంవత్సరాంతమునకు 15,459 ఖైదీలుండిరి. గతసంవత్సరమునందు 1,17,424 ఖైదీలు విడుదలయైనను 1,22,837 క్రొత్తఖైదీలు చేరిరి. సంవత్సరాంతమునకు 20872 ఖైదీలు గలరు. 5423 మంది మోచ్చిరి. నేరములను శీర్షికలక్రిందను విభజించినపుడు 542 నేరములు హత్యలకును హత్యప్రయత్నములకును, 2967 శాంతిసంరక్షణమునకును 9469 ఇతరశాసనాతిక్రమణమునకును జెందుచున్నవి. శాంతిసంరక్షణ శీర్షికక్రిందను నేరములు 540 నుండి 2937 వకు పెరిగినవి. ఈ వృద్ధికి గారణము రాజకీయాందోళనమని నివేదికము చెలుపుచున్నది. ఇతర శాసనాతిక్రమణము క్రిందను నేరములు 8272 నుండి 9469 కి పెరిగినవి. ఈ యంతెవలనను రాజకీయమైన నేరములకు మద్రాసు రాష్ట్రమునందు 2500 మందియైనను దండింపబడినటు లూహింపదగియున్నది. ఒక రాష్ట్రమునందె యింతమంది రాజకీయమైన నేరములకు శిక్షితులుండగను రాజకీయమైన నేరములకు 5000 మంది మాత్రమే దండింపబడినటులు సహాయముత్రి చెప్పుట మిశ్రయని సుష్టమగుచున్నది. మదరాసు రాష్ట్రనివేదికయందు పూచికత్తు నేరముల యభివృద్ధికి రాజ్యాంగాందోళనము గారణమని తెలుపబడినది. ఈవిషయమును చెఱసాలల యధికారియును కార్యదర్శి ఆర్. రామచంద్రరావు గారును సంగీకరించుచున్నారు. సహాయముత్రి ఈవిషయమును దాచదలచినను సత్యము దాగదు. శిక్షితులందు విద్యావంతులసంఖ్య పెరుగుటయును దీనికి నిదర్శనముగ నున్నది.

గత సంవత్సరమునందు ఖైదీల సంఖ్య వృద్ధియగుటవలనను చెఱసాలలందు చాలినంత స్థలము లేకుండెను. కోయంబత్తూరునందు 3031, రాజమహేంద్రవరమునందు 2669, వెల్లూరునందు

2911, బళ్లారియందు 3877, ఖైదీలుంచబడిరి. దండన పరిమితి సామాన్యముగ తగ్గినను దండన భోజనపు సంఖ్య పెరిగినది. వెల్లూరునందు 765, బళ్లారియందు 591, రాజమహేంద్రవరమునందు 510, దండనములు వృద్ధియైనవి. ఈవృద్ధి అసహాయోద్యమదండితులవలననే వృద్ధియైనటు లూహింపవలసియున్నది. కొరడాదెబ్బల విషయమై జెయిలులయధికారి చెలిపినభావము క్రూరముగనున్నది. జెయిలు కమిటీ కొరడాదెబ్బల శిక్షను తిరుగుబాటునకు మాత్రము ప్రయోగింపవలయునని నిర్ణయించినది. జెయిలులయధికారి పని జేయక నిరాశరించెడి వారలకు కొరడాదెబ్బ లగసరమని తెలుపుచున్నాడు. ఈయన కధికారప్రతిభయును గుణపాఠము గావలయును గాని మానవధర్మ మవసరములేదు. గతసంవత్సరమునందు ఖైదీలసంఖ్య పెరిగినను దుస్తులవ్యయము రూ 90,067 నుండి రూ 81,470 లకు తగ్గినది. భోజనపు ఖర్చు రూ 10,99,732 నుండి రూ 9,59,029 లకు తగ్గినది. తలకు సగుటునను ఏడాదికి రూ 61-5-5 లు వ్యయమైనది. ఈ కలెక్టరాలయనందు నెలకు రూ 5-0-0 ల కెట్టి భోజనము వచ్చునో వ్యాఖ్యాన మవసరము. ఈ మొత్తమునందైనను ఖైదీలకు జేరక నెంతమాయమగునె జెయిలు రహస్యముల నెరిగినవారు తెలుపగలరు. ఖైదీల సామాన్య రోగ్యము సంతృప్తికరముగ నున్నను బళ్లారియందు 52, రాజమహేంద్రవరమునందు 39, విశాఖపట్టణమునందు 17, కోయంబత్తూరునందు 25 మంది చనిపోయిరి. వంటకు భోజనమునకు నీటికి పాయిఖానాకు కొన్ని సమపాయములను గల్పించినటులు నివేదికము చెలుపుచున్నను నీవిషయములు మిగుల సంతృప్తికరములుగ నున్న వని చెఱసాలల కష్టముల ననుభవించినవారు తెలుపుచున్నారు. రాజమహేంద్రవరమునందలి నూతినిరు రోగములకు గారణమని తెలుపుచున్నారు. వెంటనే జీవనాధారములైన భోజన పానీయ వస్తువులందును పాయిఖానాలందును సదుపాయములను గల్పింపవలయును. జెయిలునందు 1002 వార్డరులు 100 రక్షకభటులు గలరు. వీరికి 1587 దండనములు విధింపబడినవి. ఈ తరగతి వార్డరులు దేశభక్తుల చెఱసాలజీవితములను నియమించునపుడు చెఱసాలలస్థితిని వర్ణింపవలసిన యవసరము గలుగదు. గత సంవత్సరమునందు ఖైదీలు రూ 3,43,798 లను గడించిరి. చెఱసాలలకు గాను రూ 15,87,631 లు వ్యయమైనవి. చెఱసాలల యధికారి ప్రకటించిన నివేదిక మంతయును పరిపాటియైన పాటన పాడుచున్నది. చెఱసాలల జీవితమునందు దుదయించిన నవజీవనోదయమును చెలుపుట కధికారులు సాహసించ లేదు.

అసహాయోద్యమము చెఱసాలల జీవితమునందు మార్పులను గలుగజేసినది. దేశభక్తులందరును శ్రీకృష్ణజన్మస్థానముల నలంకరించుచున్నపుడధికారుల దౌర్జన్యములు వెనుకబడవలసి వచ్చినది. సామాన్యపు నేరస్తులకు సయిత నువసరముగ వారు పడెడి బాధలు దుస్సహములైనవి. అధికారులు వారిదౌర్జన్యమును తగ్గించుట యవసరమైనది. ఈ విషయము లేవియును చెఱసాలల నివేదికమునందు గోచరముగావు. శ్రీయత రాజగోపాలాచార్యులు వీరరాఘవామి రామచంద్రరావు గారులు ప్రకటించిన లేఖలు చెఱసాలల గుప్తజీవనమును విశేషము చేయుచున్నవి. దేశసేవకుల బంధనమువలనను చెఱసాలల సంస్కరణము గలుగుటయును విశేషముగ నుండగలదు. చెఱసాలలలోటుపాటులనుయధార్థముగచెలిపి ఖైదీలజీవితములు ధర్మప్రదములుగ నుండుటకు దగినటులు చెఱసాలలనివేదికములను ప్రచురించుటప్రయోజనకరము.

జర్మనుల నష్టపూరణములు

— ౦౦౦ —

చైతన్యపదమైన జాతికి కష్టపరంపరలు సంప్రాప్తమైనను విలయము గలుగదు. కష్టపరంపరలు జాతీయచైతన్యమును కుడ్డేగమును గలిగించుచు సంతర్గతమైన జాతీయశక్తిని బహిర్గతము చేయుచుండును. అవసరమునుబట్టి సర్వశక్తులను వినియోగించి శుభస్థితిని బడయుట జీవస్వభావము. పరిజ్ఞానము గల మానవులకును నీశక్తి సహజముగ గలుగుచున్నది. లోకమంతయును నాశాబద్ధమై పురోగమనమును జేయుచున్నది. ప్రాణావసానసమయమునందు సయితము మహాత్తరమైన యాశ మహాద్యేగమును గలుగజేయుచుండును. నిరాశను జెందిచెతులను జోడించుకొని కూరుచున్నపుడు జీవయాత్ర దుర్భరమై శుభస్థితి కవకాశములు పోవును. జర్మనులకు గత సంగ్రామమునందు మహాపరాజయము గలిగినను జర్మనుల చైతన్యము బహుముఖముల బహిర్గతం బగుచు పరాస్థలకు భయకంపములను గలుగచేయుచున్నది. పరాసులు జర్మనులను సకలవిధములను నిర్బంధించి తలయెత్తుటకు వీలులేనటులుచేసి నష్టపూరణప్రయత్నమును గైకొనుటకు జూచుచున్నారు. జర్మనులు నష్టపూరణములను సమకూర్చుటకు వాయిదాను గోరుచున్నారు. వాయిదానిచ్చిన నేమిచేటుమూడునోయని పరాసులకు భయము గలుగుచున్నది. జర్మనులకోరికలందు పరాసుల కంతరార్థములు గనుపించుచుండును. సరళస్వభావము గనుపించుచుండును. పరాసులను బహువిధములను పీడించిన జర్మనులపట్ల పరాసులకు విశ్వాసము గలుగకపోవుట సహజము. కాని విశ్వాసములేకను చేయగలదేదియును లేదు. ఇట్టి పరిస్థితులందు యూరపుఖండమునకు గాని జర్మనీకి గాని ప్రాన్యనకుగాని సుఖము శాంతి గలుగనేరవు. జర్మనులు జలై వాయిదాసామ్మరు 3,20,00,000 బంగారు మార్కులను 15 వ తేదిని సమర్పించిరి. వ్యక్తులకు నష్టపూరణము చేయజాల రని యును సామ్మరు లేదనియు ముందు చెల్లింపవలసిన వాయిదాలకు గడువు గావలయుననియును జర్మనురాయబారి గోరెను. పరాసు ప్రభుత్వము జర్మనులు జలై 20 వ తేది తరువాతను నష్టపూరణములను నాణెముల రూపమున గాకపోయినను సామగ్రిరూపమున నైనను చెల్లింపవలయు నని యును జర్మనీకి వాయిదాలను చెల్లించుటకు బొత్తుగ శక్తిలేదని రుజువు గానంతవరకును గడువు నిచ్చుటకు వీలులేదనియును తెలిపినది. జర్మనులు వాయిదాలను చెల్లించుటకు నిరాశరించిన పక్షమునను కఠినచర్యల నవలంబించుటకు మిత్రమండలిని గోరుచున్నది.

పరమకష్టముల ననుభవించిన తరువాతను విజయమును బడసిన ప్రాన్యన కేమి చేయవలసినది యును లోచకున్నది. జర్మనులను భయపెట్టుటకు బ్రిటీషుప్రభుత్వ సహాయము లేకను ప్రాన్యనకు శక్తిలేకున్నది. సంపూర్ణముగ నిర్బంధించినపుడు ప్రయోజనము గలుగదని తెలిసియున్నది. యూరపుఖండముయొక్క ఆర్థికస్థితికి జర్మను పరిశ్రమలు ముఖ్యాధారములుగ నున్నవి. లోహపరిశ్రమయందును రంగులపరిశ్రమ యందును యంత్రముల పరిశ్రమయందును జర్మనుల పోటికి యూరపురాజ్యములు నిలువజాల కున్నవి. గతసంవత్సరమునందు జర్మనులు 11,31,000 టన్నుల యోడలను గట్టగలిగిరి. ఓడల నిర్మాణమునందు జర్మనీకి మొదటి స్థానము గలిగినది. జర్మనుల వ్యాపారము వలనను లాభమును బొందగల బ్రిటీషు రాజ్యము ప్రస్తుత విమవదశను తొలగించుటకు బ్రయత్నించుట

యచితముగ నున్నది. ప్రాన్సు గ్రేటుబ్రెటనున కయవలసిన ద్రవ్యమునుండి జర్మని ప్రాన్సున కీయ వలసిన ద్రవ్యమును తీసివేయుటకును జర్మని గ్రేటు బ్రెటనున కిచ్చుటకును ఆంగ్లమంత్రివర్గము ప్రతిపాదించినది. ఈ ప్రతిపాదనము కొంతవరకు పరాసుల సమ్మతిని బడయు ననుటకు సూచి నలు గలవు యూరపు ఖండమునందును స్వదేశ మునందును శాంతి స్థాపిత మగుటకు ప్రాన్సు గతమును మఱచి ఆగతమునకు సాధుమార్గము వను గ్రేటుబ్రెటను జర్మనులతో సమాధానమును జేసికొనవలసియున్నది. ఆర్థికపండితుడు నప్టపూరణ ద్రవ్యము నిర్ణయించుటయును జర్మనికి నష్టము బెట్టుటయును తరణోపాయమని తెలుపుచున్నాడు. ఈ యుపాయము నవలంబించిన వాయుదా యనవ సరమని తెలుపుచున్నాడు. పన్నులకు పెరిచి జర్మ నులు 25,00,00,000 సవరనుల నితరరాజ్యము లందు దాచుకొనినటులు డి. చౌరెగారు తెలుపు చున్నారు. ఇట్టి పరిస్థితులందు ప్రాన్సునకు శాంత మవసరముగ నున్నది. మహాజాతులకు సయితము బాహుబలమును జూచుకొని విజ్ఞప్తిగల కాలము పోయినది. లోక మంతయును ప్రాన్సుకృష్టములకు సానుభూతిని గలిగియున్నను మొండిపట్టున కస హ్యపడుచున్నది. ప్రాన్సు తన శాంతికిని లోకశాం తికిని జర్మనులవల్ల సకలవిషయములందును నూతన సితిని బూని పరస్పరవిశ్వాసమును బెంపొందింప వలసియున్నది.

నానాజాతినమావేశము

లండనునందు నానాజాతినమితి గూడినది. ప్రజలపక్షమున కనుకూలముగ సమస్యలను నిర్ణయించినది. సంరక్షకదేశముల స్థితి యథా ప్రకారముగ నుంచబడినది. నోరుతేని ఆఫ్రికా దేశముల స్థితిని విచారించవలసిన యవసరము లేదు. పలస్తీనుదేశస్థితిని అమెరికా ఇంగ్లాండు లామోదించినవి. పలస్తీను స్వాతంత్ర్యమును గోరుచున్నను జాతినమితి ఆంగ్లరక్షణమును స్థిరము చేసినది. మెసపొటేమియా విషయమై ఇంగ్లాండు నకును అమెరికాకును భేదాభిప్రాయములు గలిగినవి. విషయనిర్ధారణ మాపుదల చేయబడి నది. శ్రీల విక్రయమును వల్లమందు విక్రయ మును మద్యవిక్రయమును నాపుటకును రుష్యా త్తామనివారణమును జేయుటకును సాధనములు చర్చింపబడినవి. జపానుప్రతినిధి వారి సంరక్షక దేశములందు మద్యపానము సంపూర్ణముగ నిషే ధింపబడినదని తెలిపెను. తెల్లవారి కీ తెగువయై ననులేదు. దృష్టియంతయును ధనార్జనము మీధనుండును. నానా జా తి న మి తి ప్ర తి పాదించిన సిద్ధాంతములకును చేయగల కార్యము లకును సంబంధ మతిస్పర్శముగ నున్నది. శాంతి స్థాపన ప్రయత్నములకును స్వార్థమునకును సంబంధ బాంధవ్యములు గలుగవు.

విరుద ములతీర్థాసము- మంత్రి విజయము

లాయిడు జార్జి గారి మహాతంత్రము విజయము నొందినది. విరుదములనిచ్చునపుడు మంత్రి రాయలు కోమలియాలోచనలను బొందునని నమ్మించిప్రతి పక్షుల ఘోషను నిలువగలిగెను. వచ్చేలుజనోవా లందు గనుపరచిన నైపుణ్యమునె ఈవిషయమునం దునుమంత్రి చూపగలిగెను. లాయిడు జార్జి గారికిని సంయుక్తపక్షమునకును నన్యోన్య సహాయ మవసర ముగ నున్నపుడు సంయుక్తవాదు లారంభశూర త్వమును జూపినను కార్యమువచ్చినపుడు లాయిడు జార్జి గారిని విడువజాలరు. ఈ ప్రతిపాదనమునకు

భిమానము విశదమైనది. అయినను స్వపక్షమునకు వేలసవరనుల నిచ్చినవారిని సమర్థించుట మంత్రుల ధర్మము. తీర్మానము తీవ్రసంభాషణములందు మునిగిపోయినది. లాయిడుజార్జి గారికి విజయము గలిగినది. ఈ సంవత్సరాంతమువరకును మంత్రివర్గ మునకు భయము లేదని ఆంగ్ల హృదయము నెరి గినవా రూహించుచున్నారు.

నూతనశాస్త్ర పరిశోధనము

కన్నీటియందు అమృతప్రాయమైన జీవబిందు వులు గలవని యొక ప్రకృతిశాస్త్రజ్ఞుడు కనిపెట్టెను. ఆజీవించువుల నొక గొట్టమునం దుంచి లక్షల కొలది విషజీవకణములను గొట్టమునందు జేర్చినను విషకణములు తక్షణమే నాశనమును బొందినవట. శరీరేంద్రియములం దేయేభాగములం దేమహత్వము గలదో, వైద్యశాస్త్రజ్ఞులకు సయితము తెలియదు గదా! దోషజ్వరము గలిగినపుడు కంటికి కలికము వేయుటవలన నీయమృతబిందువులు బహిర్గతములై విషకణములను సంహరించు నని యూహించవలసి యున్నది. భగవద్భక్తులు భక్తిపరవశు లైనపుడు వెడలెడి యానందభాష్యములం దీయమృతబిందు వులు వెలువడు నని యూహించవలెను. నామాన్య మైన ఆర్యసాంప్రదాయములందు గూఢముగ యోగసిద్ధి తేర్చడియున్న విధమును నవీనశాస్త్ర పరిశోధనలు రుజువుచేయుచున్నవి.

సంయుక్త రాష్ట్రములు- ఖైదీలు

చెలసాలలందు చాలినంతస్థలము లేకుండుటం జేసి సంయుక్త రాష్ట్ర ప్రభుత్వము 5000 ఖైదీలను వెంటనే విడుదలచేయుటకు నిర్ణయించినటులు తెలి యుచున్నది. విడుదలయగువారియందు క్షయరోగ గ్రస్తులను చేర్చుట భావ్యముగ నున్నది. రాజకీయ నేరములకు దండింపబడినవారిని మాత్రము విడు దలజేయరు. వారును విడుదలను కోరరు. రాజకీయ దోషుల నిర్వచనము సహాయమంత్రికిని సంయుక్త రాష్ట్ర పాలకులకును సమానముగనుండు నేమో యధికారప్రకాశకులు తెలుపుట సమంజసము.

సమైక్యతలు - ఉపభృతులు

రైలులందు సమైక్య కట్టినవారికి కొలువునకు భంగమును గలిగి ఉపభృతి పోవునను నియమ మింతవరకును గలదు. ఆ నియమమును గవర్నరు జనరలు హిందూదేశపు మంత్రితో సంప్రతించి రద్దుచేయించెను. ఈవిధానమునను వెనుకటిసమైక్య కట్టులకు గూడ రైలుపనివాండ్ర కుపభృతి సమ కూడగలదు. ఇతరసంస్థాపనలను ప్రభుత్వమార్గ ము నవలంబించి కార్మికుల స్వాతంత్ర్యసాఖ్యము లను రక్షించుట ధర్మము.

తిరుచనాపల్లిగండి పటాలములో జేరిన మహాసమ్మేళి యువకుడొకడు జ్వరబీడితుడై మృతినొందెను.

వైమానికుడు మేజరు బ్ల్యాకుగారు 18 తేదీని బందరు బాను జేరిరి.

డిస్ట్రిక్టు బోర్డుబిల్లుచర్చ ఆపబడనందుటచే సంయుక్త రాష్ట్రకాసనసభ అడ్డోబరువరకు ఆపుజేయబడినది.

రాజమండ్రి హితకారిణి సమాజసభ్యులు శ్రీ పీఠికాపురా ధీశునకు మహారాజ బిరుదము లభించినందుకు సంతోషింపుచు తమ స్వాగతప్రత్యుత్తరము శ్రీవారికి సర్పించిరి.

బరోడా సంస్థానములో దాదీరాష్ట్రవాదులు 1 1/2 సంక త్వరములనుండి 80 దొంగతనములు జరిగినదనియు 2 లక్షల రూ ప్యముల విలువగల సాత్తు పోయెదనియు చాలమంది ప్రాణము

స్థానిక వార్తలు

హైకోర్టు సెషన్సువిచారణ:- ఆగస్టు నెల 8 వ తేదీ మంగళవారము హైకోర్టు సెషన్సు కేసుల విచారణ ప్రారం భమగును.

సినిమెటోగ్రాఫుబోర్డు:- డి. తిరుమలే పిల్లెగారికి బడులు సినిమెటోగ్రాఫు ఫీలమును పరిశీలించు బోర్డునందు కె. సి. దేశికాచారి గారు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

చీరాల మునిసిపాలిటీ:- ఈ నెల 16 వ తేదీన రావుల నుబ్బారావుపంతులుగారు చీరాల మునిసిపలు సంఘపు అధ్యక్షులుగ ఎన్నుకొనబడిరి యీ వారపు ఫోర్టు సెంటువార్జి గజెటునందు ప్రకటింపబడినది.

చెన్నపురి శాసనసభ:- ఈసభ ఆగస్టు నెల 15 వ తేదీన సమావేశ మగునని ముందు ప్రకటింపబడెను. ఆగస్టు నెల లో కాక సెప్టెంబరుమాసములో ఈసభ సమావేశపడువగవర్నరు గారు తీర్మానించినది తెలియుచున్నది. శాసన సభ అధ్యక్షులు భారతదేశమునకు తిరిగి వచ్చుచేడిని అనుసరించి సభ సమావేశ మగు తేదీ నిర్ణయింపబడును.

బ్రిటిషు మ్యూజియము:- బ్రిటిషు మ్యూజియ మునకు బహుమతిగ పుస్తకముల నియ్యదలచుకొనిన గ్రంథకర్తలు యీక్రిందిచిరునామాకు పుస్తకములు పంపిన అని ఇంగ్లాండునకు పంపబడునని పుస్తకములు ప్రకటన ద్వారా ప్రకటించుచున్నా రు:- బ్రిటిషుమ్యూజియము బ్రస్టిలు, 35 ఆఫ్ రిజిస్ట్రారు ఆఫ్ బుక్స్ మద్రాసు.

బెజవాడలో పోలీసులు తనిఖీచేయుట

19 తేదీని బెజవాడ గవర్నరుపేటలో నున్న తురుమెళ్ల వెంకటసుబ్బారావుగారి బససు వారి స్వదేశపుస్తకాల పోలీసు సర్కిల్ ఇ న స్పెక్టరు ను బిక్కింగుహామపేట పోలీసు స్టేషన్ సబుఇన్ స్పెక్టరును, 5, 6 గురు పోలీసులును 2 గంటల కాలము సోదాచూచినట్లును వారిబసనుండి ప్రతిపుస్తకమునకు 25 ప్రతుల చొప్పునను పాపునుండి 4 పటములను పోలీసు వారు తీసికొనిపోయియున్నది. ఈతనిఖీ “స్వరాజ్యగీతముల” పుస్తకసందర్భముననియో, ఆమెయియు దొరక లేదనియు ఒకరు వ్రాయుచున్నార.

ఆముదము - నూనె-వరిత.

(ప్రభుత్వప్రకటనము) ఇదివరలో ప్రభుత్వమువారు ఆముదమునున్న కొబ్బరి నూనెనున్న కంకెనీలవాడు దుంపువానిని పరశుశ్రమగ నున్న వాయని పరిశీలించుటకు దేమియును దబ్బు పుచ్చుకొనకుండనే చేయవలసినదిగ కమిషను యెగ్జామినేషను ఉత్తరువుజేసిరి. ఇక్కడికి రెండు కత్తిరములనుండి 8 మాసములే పరిక్షకు వచ్చుటచే వర్తకమునకు పరిశుద్ధముగ నున్నవానిని పరిక్ష యవసరము లేదనియో, మామూలుగ నింజులను దబ్బుపుచ్చుకొనెయే పరిక్ష జేయవచ్చుననియు దెలుతనా అయిలను ప్రభుత్వమువారికి రంగీక రించిరి.

అఖిలభారతి ఆయుర్వేద విద్యాపీఠ పరీక్షా ఫలితములు

ఆయుర్వేదాచార్య పరీక్ష

3 తరగతి:- 1, 3, 4 ఆయుర్వేదవికారదపరీక్ష.
1 క్లాసు, 32, 75, 110, 111,
2 క్లాసు, 33, 112, 130.
3 క్లాసు, 23, 30, 31, 38, 40, 51, 60, 61, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 89, 91, 92, 93, 94, 99, 100, 113, 117, 118, 119, 126, 127, 132, 133, 134.

భిషక్ పరీక్ష

2 క్లాసు, 281, 282.
3 క్లాసు, 160, 165, 167, 169, 170, 173, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 191, 192, 194, 198, 199, 200, 203, 206, 207, 208, 209, 210, 112, 217, 222, 224, 233, 248, 249, 250, 266, 267, 268, 277, 283, 284, 289, 291, 299, 300, 304, 305.

విదేశ వార్తలు

బిరుదముల వివాదము

పార్లమెంటులందుచర్చ

రాయలుకమిషనును నియమించుట

లండను, జూలై 18:— బిరుదముల నొసగు విధానమును గురించి గతదినము కామన్సు సభయందును ప్రజల సభయందును చర్చ జరిగెను.

ఇకమిద, బిరుదముల నొసగు వారి నామములను ప్రధాన మంత్రి సూచించుననియు వానిని గురించి విచారించుట కొకరా యలు కమిషను నియమింపబడుననియు ప్రధానమంత్రి తెలిపెను. తమ పరిపాలనయందు నమ్మకము గలదియు లేనిదియు నీతి రాక్ష నువలననే దేలవలెనని లాయడుజార్జి గారు తెలిపిరి. కాని ప్రజల సభయందు ఈ తీర్మానమునుగురించి మామూలుగ ప్రసంగించిరి. ప్రభులసభయందు తీర్మాన ముపసంహరించు కొనబడెను.

కామన్సుభయం దుపపాదకులును ఆమోదకులును, ఇది వర కేయబడిన బిరుదములనుగురించి తిరిగి విచారణ జెట్టుట దమ యుద్దేశము గాదని తెలిపిరి.

చర్చ

బ్రిటేడియరు జేనరలు పేజిక్రాఫ్టు గారిట్లు తెలిపిరి. ఒక వైపున సంగ్రామముం దొసర్చిన సేనాధ్యక్షులు కీ॥ జే॥ పాస్లీ విల్సనుగారికి బాగా నెట్లు బిరుదము నొసగుచు ప్రధానమంత్రి అదే సమయమున సంగ్రామ కాలమున ఆహారపదార్థముల నమిత ముగ నిలవజేసికొనినందులకు, శీఘ్రమున కొందరకు కూడ నా బిరుదముల నొసంగవలెనని సూచించెను. వారిపేకల దెల్ప ను. కాని రాయలు కమిషను యెదుట సాక్ష్య మిచ్చెదను.

వారిగు ప్రభువును గురించి 'మెక్ నెయిలు'గారు నడిపిరి. సంగ్రామసమయమున విమానములను నిర్మించుటవలనను, ఆ సమ యమున ప్రభుత్వమువారి కల్పితప్రబలముం దధికలాభము దీయు టవలనను ఈ ప్రభువు చాలధనికు డాయెను. కాని వారికొపెనీ వాటాదార్ల కీలాభములందు పాలు పంచి ఈ య లేదు. ఫోర్సుప్రభువు కంపెనీవారు, సంగ్రామకాలమున తమ దేశములలో వ్యాపార మొనర్చురా దను విషయమును గౌరవింప లేదు. అనిమెక్ నెయిలుగారో పించిరి.

పోర్సుప్రభు పాల్క్రామిక సంఘమును, బాల్ఫూరు విలియ మ్సును కంపెనీయు సంగ్రామసమయమున ప్రభుత్వమునకు చాల సహాయ మొనర్చినందు, సర్ ఆర్థరు బాల్ఫూరుగారు దేశభక్తా గ్రగణ్యుడనియు సర్ ఆర్థరు మెక్ నెయిలుగారు ప్రశంసించిరి.

అనారోగ్యము నుండి స్వస్థులై కామన్సు సభలోనికి వచ్చిన చాంబర్లెనుగారు లేచినపు దుత్సాహము గన్పరపబడెను. వారిగు ప్రభువునుగురించి మెక్ నెయిలుగారు గావించిన యా రోపణలం దెట్టి సత్యమును లేదనియు వారిగు ఆండు గాలోను కంపెనీవారిని విమాన నిర్మాణమునకు వారిగుప్రభువే ప్రోత్స హించి పని జేయించెననియు, యుద్ధాంగ కార్యాలయము వారు వారిగు ప్రభువునేవను ప్రశంసించినదియు చాంబర్లెనుగారు తెలిపిరి.

రాయలుకమిషనువారియెదుట సాక్ష్యమిచ్చుటకు గాను వ్యక్తులను బలవంత పెట్టబోలుననియు, ఈవిషయమున నేవీచార జయైన జరిగినయెడల నవి న్యాయస్థానమువారిచేతనే జరుపవలె ననియు చాంబర్లెనుగారు తెలిపిరి.

ప్రధానమంత్రిగారి ప్రసంగము

జనసంఖ్యయు, వారి ఆర్థికసంపదయు నెక్కువగుటచే గత 40 వత్సరములనుండియు బిరుదములసంఖ్య యధికమగుచుం దుటచే నీ విషయమున నొక విచారణసంఘము నియమించుట ఆవసరమే. (అపహాస్యధ్వనులు) ప్రస్తుతము నూతనవిధముగ దో చుచున్న ఈ బిరుదముల ప్రధానము చాలవరకు ప్రభాధికార ములోనికి గొనివచ్చుటకు ప్రయత్నములు జేయుచుండిరి. గత 20 వత్సరములందు పార్లమెంటునం దిదివర కనేక పర్యాయ ము లేయా రోపణలే చేలకువలసర్యాయము లొనర్పబడెను. ఒకటి రెండుపర్యాయములు మాత్రమే వానికాధారములు లేవనిదెలుప బడెను. సంగ్రామము వలన చాలమందికి బిరుదము లొసంగవలసి వచ్చినప్పుడు వారివామముల జాపితాచాల తీవ్రముగ పరిశీలించబ డెను. ఇదివరకు కల్పిత చాల తక్కువ పొరబాటులు మాత్రమే గాన్పించెను. ప్రత్యేకరాజకీయపక్షమువారి కొనర్చిన సేవలకు ఈయబడిన బహుమానము: సంఖ్య చాలతక్కువ. ప్రత్యేకసంఘమునకు రాజకీయపక్ష నిధికి ధనము నొసంగుటయే

భారత వ్యవహారములు

భారతదేశమున బ్రిటిషుపటాలములు

స్టాండింగుకమిటీ నివేదికము

లండను, జూలై 18:— భారతదేశమున గురించి విచారించుటకు నియమింపబడిన స్టాండింగుసంఘమువారి రెండవ నివేదికము భారతదేశమునందు బ్రిటిషు పటాలముల కగు వ్యయ మును గురించి ఇట్లు దెలుపుచున్నది. భారతప్రభుత్వమంత్రి ఈ సంఘమునకు మూడుపర్యాయములు హాజరయ్యెను. ఆ సమ యమున వారిని బాలప్రశ్న లడిగి అందువలనలభ్యమును ఈ సం ఘమువారు పొందిరి. దేశరక్షణకు భంగములేకుండ సంతకరకు సైనికవ్యయమును తగ్గించవచ్చు ననువిషయమును సంపూర్ణముగ విచారించవలెను. 1922-23 వత్సరనివేదికయందు ప్రభుత్వాదా యము 141 కోట్ల రూప్యములలోను 62 కోట్లు సైనికవ్యయము క్రింద వేయబడెను. 141 కోట్లలోను 182 కోట్ల రూప్యములు మాత్రమే నికర మగు నాదాయము. మిగిలిన 9 కోట్లును లోటుగా నుంచబడెను. 1921-22 సం॥నందు భారత ప్రభుత్వ బ్రిటిషుపటాలములకు 16 కోట్ల 81 లక్షలును 1918-14 నందు 7 కోట్లు 82 లక్షలును వెచ్చింపబడెను. 1918-14 కంటె 1921-22 సం॥నందు 6000 సైనికులు తగ్గింపబడినను వ్యయము మాత్రము పెరుగుట ఆశ్చర్యకరము. ఏకారణములచే నింతవైస్య ము తగ్గింపబడెనో తెలియదు. ఇకమిదమాత్రము ఈ వైస్యమును తగ్గింపవలెనని దాని ఈసంఘమువారు బలముగ దెలుపుచుండిరి. జీతములను చాల యధిక మొనర్చుటచే నీవ్యయము పెచ్చిన దనుకొనవచ్చును.

అప్పటి అసామాన్య పరిస్థితులందు వేరుమార్గము లేక, భారతప్రభుత్వమువారితో నాలోచింపకయే యుద్ధాంగకాళి వారు సైనికులజీతము నెక్కువజేసిరి. భారతప్రభుత్వమువారంతట విధి లేక వీరి మార్గమునే యనుసరింపవలసినవచ్చెను. జేనరలు పాల్క్రాఫ్టు ర్వు కాళి యందు కొంతవరకు తగ్గింప వీలగునేమో యని విచారించవలెను. ఈ కాళిధికారుల సంఖ్య 1914 నందు 96 నుండి 1921 నందు 166 వరకు పెచ్చింపబడెను. మొత్తము ఆఫీసుల్లు 1914 నందు 208 నుండి 1921 నందు 278 వరకు పెచ్చింపబడెను. ఇది చాల విశాల మైన విషయమగుటచే నీసంఘమువారు ఈవిషయమున వివరము గా విచారించలేదు. కాని ఈవైపున పార్లమెంటువారును ఇంచి కేపు సంఘము వారును ప్రయత్నింప వచ్చునని మాత్ర మీ సం ఘమువారు సూచించుచుండిరి.

బిరుదముల నొసంగుటకు ప్రధానమునట అసత్యము. వివిధ కతులనాయకులు, బిరుదముల నొసంగవలసినవారి నామము లను నిశ్చయించినప్పుడు వారిలో నెక్కువ పక్షానిధులకు ధనము నొసంగి కో ప్రభుత్వ ము వారికి తెలియదు. ప్రత్యేక పక్షమునకు నేపయ్యెచ్చినందులకు బిరుదముల నొసగుటను రద్దుజేయుటకు పూర్వమే సభవారు బిరుదముల నిచ్చు విధాన మును విపులముగ పరిశీలించవలెను. అట్లు గానియెడల రాజకీయ కల్లోలము వ్యాపించును. బిరుదముల నొసంగుట యందు సార్వ భౌమునికి సహానొసగు కార్యమునుండి ప్రధానమంత్రి నుండి ఏ సంఘమును వదలించబోడు. ఈ విషయమున సార్వభౌముని హక్కిమి యున్నదిగాన ఈవిషయమున ప్రధానమంత్రికి సలహా నొసగుడిట కొకసంఘమును నియమించుటయే యుచితమని ప్రధానమంత్రి తెలిపెను.

ఆ సంఘమువారి సలహా నంగీకరించి తీరదమని వా గ్గాన మొనర్చ బాలని ప్రధానమంత్రి తిరస్కరించెను. చర్చ ముగిసిన తరువాత సర్ రాబర్టుబాల్ఫూరుగారు మెక్ నెయిలుగారి యారో పణకు ప్రత్యుత్తరముగా బాల్ఫూరు విలియమ్సును వర్తక సంఘ ముయొక్క వ్యాపారలేక్కలను కామన్సు సభయందు జదివెను.

పోర్సుప్రభువుగూడ, మెక్ నెయిలుగారి యారోపణలను గురించి ప్రభులసభయందు తనను సురుద్ధించుకొనెను. తనకు న్యాయతత్వములక్రింద ప్రభుబిరుదమొనబడగా దానినితిరస్కరిం చినదినియు, తనచర్య మంచిది గానియెడల ప్రభుత్వము మరల దనకా బిరుదమిచ్చి యుండబోలదనియు నాయన తెలిపెను.

పోర్సుప్రభువు తెలిపినట్లుయన ప్రభుత్వమువారికోర్కెల ననుసరించి ప్రవర్తించినయెడల మెక్ నెయిలుగారు తిరసి అప కార మొనర్చినదియు, కామన్సుసభ తెలుపట తిరిగి ఆ ఆరోపణ గావించినయెడల నిజము దెలుసనియు లార్డుచాన్సలరు నుడివెను.

విల్సను హత్యవిచారణ

నిందితుల నిర్ణయప్రవర్తనము

విల్సనుగొరకు మరిచించుటకు గర్హించుచుంటిని.

లండను, జూలై 18:— ఢిల్లీమార్షల్స్ సర్ పాస్లీవిల్సను హత్యకేసు ఈదినము విచారణకు వచ్చెను. విచారణ మూడు గంటలుమాత్రమే పట్టెను. సాక్ష్యమునందు హంతకుల నిజనామ ములు ఇదివరకు దెలుపబడినవి గాదనియు ఒకని పేరుదెన్ను, రెండవ వానిపేరు ఓనుల్లి6న్ అనియు తెలియవచ్చెను. ఈ వివరములు గూడ తెలిసెను. దెన్ను నకు 24 వత్సరములవయస్సు. ఈతను 186 వత్సరమున సైనికులలోజేరెను. విరిషు గార్డులందు కార్పొరలు పని యందుండెను 1918 వత్సరమున తీవ్రముగ గాయపడుటచే 1920 వత్సరమువరకు పింఛను నిచ్చువరకువై పనినుండివిడుదల జేయ బడెను. ఉపాధ్యాయ వృత్తికిగాను విశ్వవిద్యాలయమునందాతడు చదివెను. ఓనుల్లివనకు 25 వత్సరముల వయస్సుగలదు. 1915 సం॥ నందుపటాలములో జేరెను. లండను మన గుంటాలములలో పనిజేసెను. లాన్సు కార్పొరలు అధికారిగా జేయబడెను. 1918 వత్స రమున గాయపడి ఒక కాలము గోల్కొపుటచే పటాలముల నుండి విడుదల జేయబడెను. సర్. విల్సనుగారి హత్య సమయమున నాతడు లండనునందు కార్మికమంత్రికార్యాలయము నందు పనిలో నుండెను.

ముద్దాయిల తరపు వాదము ప్రారంభించకల్లే పూర్వము ముద్దాయిల న్యాయవాది దెన్నుకు వాజ్మూల మిచ్చుటకు అనుజ్ఞ నీయవలెనని న్యాయాధిపతిని గోరెను. న్యాయాధిపతి ఆవాజ్మూలము నంతను జదివిజూచి హత్య ధ్వంసమృత్యుకుని వా డించుచు రాజకీయోపన్యాసముగ నున్నది. గాన దానిని ముద్దా యి బహిరంగముగ జరుపుట కనుజ్ఞనిచ్చుటకు సమ్యక్తంలేదు. న్యాయవాది కొంచెము నేపటివరకు కేసు నావలెననిగోరెను వ్యవధిముగియగ నే న్యాయాధిపతి వైవిధ్యముగ తిరస్కరించుట చే ముద్దాయిల కోరికచే న్యాయవాది కాలానామాను విడచి తెల్లిపోయెను. అంతదెన్ను జూరీ నుద్దేశించి తన వాదనను దెలు పుచు తనయొక్కయు ఒనుల్లివనయొక్కయు పూర్వప్రవర్తనలను నిష్కర్షమును లనునిషయమును గమనింపవలెనని గోరెను తాను విరిషుజాతివాడగుట అగినీకర్మముగ నుండెనని తెలిపెను. మహా సంగ్రామ మే సిద్ధాంతములకొరకు పోరాడబడెనో ఆ సిద్ధాంత ములు విర్లండునకు వర్తింజేయక పోవుటచే తన దేశముకొరకు దానుకూడ నొక డెబ్బ తీరితిని ఆతడు నుడివెను. తాను దొం గతనముగా జీతముచే నితరులచే నియమింపబడిన హంతకుడను. గానని తెలిపెను. ఓనుల్లివను మాటలాడలేదు.

న్యాయాధిపతి విమనిముషముల యుజన్యాసములతో కేసు పరిశీతులను జూరీకి నివేదించెను. జూరీయం దిరువురు స్త్రీలు గూడ గలరు. జూరీ గదిలోనికి వెళ్లి మూడు నిముషము లలో తిరిగి వచ్చిరి. శిక్ష విధింపక పూర్వము వారేమైన జెప్ప కొనవలసియున్నదా యని ప్రశ్నించెను. ఈ సేరము రాజకీయ సేరమని వర్ణింపబడెనుగాన దీనిని విరోపా రాష్ట్రీయప్రభుత్వ ములవాద పరిష్కరింపవలె ననియు, ఒకహింసకుని ప్రపంచము నుండి తొలగించుటయందలి న్యాయాన్యాయములను వారే నిర్ణ యింప గలుగుదురనియు దెన్ను నుడివెను. ఓనుల్లివను చేతుల ముడుచుకొని ఇట్లు నుడివెను. "విర్లండుకొరకు మరిచించుటకు గర్హించుచుంటిని" ఆసమయముననే విధములైన ప్రజారాజ్యము లును లేవు.

హేగు సమావేశము

లిట్వినాపుగారావ్యవస్థమును నిరాకరించుట

హేగు జూలై 18:— ప్రత్యేక వ్యక్తుల సాత్తుల యు ప సంఘమును కలసి కొని చర్చించుటకు. రావ ల సి న ద ని ర వ్య నే త ర హే గు స మా వే శ ము వారు గావించిన ఆహ్వానమును లిట్వినాపుగారు త్రోసివేసిరి. ఆందరు ప్రతినిధుల సంపూర్ణసమావేశము జరుగవచ్చునని ఒక్క యుపసంఘమువారిచే నీ సమస్య పరిష్కరింపబడబోల దనియు ఇరుపక్షములవారును సరిసమానులుగ హేగునకు వచ్చిరి గాన ఒకరు పెరతులకు నియమించుట రెండవవారు దాని కంగీకరించుటలకు దాను అంగీకరింపబోలననియు సంపూర్ణ సమా వేశమును గావించవలెనని యు లిట్వి నా పు గారు హే గు స మా వే శా ధ్య తు న కొ క లే ఖ ను ప్రాసిరి.

రష్య సేత్రప్రతినిధులు సమావేశమై లిట్వినాపుగారి లేఖ నంగీకరించిరి. లేఖసంపూర్ణసమావేశము యేర్పాటు జేసిరి. ఈ సమావేశమున నూతనవిషయములు మాత్రమే జర్చింపబడవలెనని తెలుపబడెను.

19 వ తేదీ నాయంకాలము 4-30 కు ఎస్. నాంబికె
పిళ్లగారి ఆధ్వర్యమున కేంద్ర ఈరోడుమ్యూనిసిపల సంఘసభ జరిగి
నది. 28 వ తేదీని ఆహ్వానింపున సంఘము ఈరోడుకు వచ్చినపు
డు వారికి మ్యూనిసిపాలిటీవారు సన్మానపత్రమును సమర్పించ
వలెనను తీర్మానమును కే. ఎం. తంగ వెంకటేశ్ పిళ్లగా రుదహ
దించిరి. కే. ఏ. వేలారంపిళ్లగా రనువదించిరి. తీర్మాన మేకగిన
ముగా నామోదించబడెను.

సమకాలికాభిప్రాయములు

ఈజిప్టు స్వాతంత్ర్యోన్ముఖులుగుట

జాంబాయిలో సెంట్రలు కిలాఫతు కమిటీవారిచే ప్రచురింపబడు 'కిలాఫతుకు స్వాగతం' అను శీర్షికతో ప్రచురించబడినది:—

మహా సంగ్రామము జరుగుచున్నది బ్రిటను యాజ్ఞప్త నకు చాల వాగ్దానముల జేసెను. ఈజిప్టుదేశమును స్వాతంత్ర్యము భాగదత్తమునకుఁజేయుటలో బ్రిటనుకు సాధ్యమైనంత సహాయమును జేసెను. ఇప్పుడు వారు విదేశపరిపాలనను క్రింద నున్నామని గుర్తెత్తి యిందియా విప్లవాదు దేశముల వలె స్వాతంత్ర్యమును భాగదత్త ప్రయత్నింప ప్రోత్సహించిరి. వారు ఖడ్గధారులై కిను కారీ-కబలమునంతయును గోల్పోయినారు. శీఘ్రములో దాస్యశృంఖలముల బారినుండి తప్పించుకొని నిజమైన స్వాతంత్ర్యమును బడయుట నిశ్చయము. బ్రిటిషువారి కుట్రలకు గాని పాలనా విధానమునకు గాని నే నెట్టి విలంబ నియజాలను. బ్రిటిషువారు యాజ్ఞప్త కెట్టియధికారములేకుండ తనస్వాధీనము జేసికొనిన విషయముల గాఢమెరుదల వారి పాలనావిధానము లేటలెలమగును. ఈసమస్యలను బాగుగ విచారింపి జూచి తమేని బ్రిటను యాజ్ఞప్తుకు స్వాతంత్ర్యము నీయుటకు ఉద్దేశములేదనియు, తత్ఫలితముగ యాజ్ఞప్తు విదేశసమస్యలకు జోషుకొనిన సరియును తెలియగలదు. దేశమునకై స్వాతంత్ర్యమును జేయువ్రతి యాజ్ఞప్తును జగ్గూలు. పాపయొక్కయు ఆయన మిత్రులయొక్కయు విడుదలను గోరును. జాతీయములు సఫలములై యూరోపు కన్నుల దెరచి విషయ పరిజ్ఞానమును గల్గియుండునని నాన దెలియును—కిలాఫతు ఉస్మానియా

* * *

గ్రీసు - టర్కీ

'ఫాటియూల్ ఆరెజ్' అను నొక ఆరభ్య ప్రతికనుండి లాహోరులో ప్రచురింపబడు 'జమిందారు' పత్రిక గ్రీసు టర్కీ దేశములగుర్తి యిటుల ప్రకటించుచున్నది:—

"గ్రీకులు మరల నిష్కర్షకు భాజీ కెమెలపాపా ప్రెస్టముల నిదుర్కొనెదరేని వారు తప్పక నీ తుది విత్తరములో నభయ మందెదరు. మిలేమండలివారు గ్రీకులకు సాయపడినను వారు భన సాహాయ్యము గాని ప్రెస్ట సహాయము గాని యియజాలరు. లాయిదు బార్లి గారు ను, కర్జను ప్రభువును తురుష్కులను యూరోపులో రూపులేకుండజేయు వ్యూధయవాంఛితముగల్గియున్నను, ఇదియ స్వాధ్యమని వారిభుడు గ్రహించిరి. వారు మహా చేతుగలపని తురుష్కులతో యుద్ధమును సాగించుచుండెదరు. తత్ఫలితము, తురుష్కులు గ్రీకులను చంపవలసివచ్చును. ఇందుకు ఫలితముగ ఆల్బనంఖ్యాకులను రక్షింపవలెనను సమస్యయదయించును. ఆంతట టర్కీలో సంది జరుగవలయును. దానితో నెవరైన ధి భగ్నుమై తురుష్కులకు స్మిర్నా నీయవలసివచ్చును. అట్టి యేర్పాటుతో క్రైస్తవ హత్యలు తప్పుక ఆగిపోవును.

అంగోరా ప్రభుత్వమువారు మరియొకసారి గ్రీకులను చావు దెబ్బమోటుటకు ప్రయత్నముల జేయుటతో తీరకయు న్నారు. తురుష్కులు యుద్ధసామగ్రితోను భోజనపదార్థములతో నిండియున్న గ్రీకుల రెండు ఓడలను ముట్టడించిరి. తురుష్కులకుంపులు గ్రీకుల పన్నులు యేది కనుబడినను నాశము జేయుదురు. వారి యుద్ధసామగ్రి యంతయు వృథాజే నెదరు—ఫాటియూల్ ఆరెజ్.

* * *

భారతదేశము - యువరాజాభిప్రాయములు.

హిందూదేశమునకు క్రొత్తకచ్చినవానికి మొదలు గల్గు భావములు దిక్కుచుకొని వానివలె నుండును. యువరాజు భావములుగూడ నట్లే యున్నవి. ఆయన యిండియాలో నున్న కొలదికాలములో నే, అసంతృప్తి దేశమునందు నిజముగ గలదని తెలుసుకొనెను. దీనికి కారణము విదేశనాగరకయు, యుద్ధము వలనగల్గిన పరిస్థితులు నని వారు బాగుగ భారతవిజ్ఞానము గల వారి వలెజెప్పిరి. ఆయన నిలుచుకొనిన ప్రతీకాసామ్రాజ్యంబు భావించి వారి సేవలను పొగడెను. ఆయన భారతదేశమునందు ఉన్న తోడ్పాటులతో నన్నిహిత్యముగ నుండి వా రెట్టికష్టానితో పని జేయవలసిరెచ్చెనో కనుగొనెను. యువరాజు భారతదేశము నెడ గాఢాభిమానమును జూపుచు "భారత భావి మహాభాగ్యమునందు నాకు ప్రజల సాహాయ్యములని భారతదేశము విశ్వసీంపరచును" అని జెప్పినమాటలు మిగుల హృద్యములై నవని చెప్ప వచ్చును.

ప్రధానమంత్రి ఉపన్యాసము.

హిందుసంస్కృతమున ప్రధానమంత్రి యుపన్యాస మంతర్వేది కరముగ లేదు. ప్రధానభాగమంతటను ఆయన యంతయో కష్ట పడి యువరాజు పర్యటనమును సమర్థించెను. మిగిలిన దానియందం తటను కైలిగాంధీగారును కర్ణాటకాగారును నుండిన గాని ఆరగ గాంధీగారును లేకుండును. భారతవిజ్ఞానము పూర్తిగ లేని వారెవరును ఉత్సాహజనకముగ మాట్లాడెదలరు. బ్రిటిషు ప్రధానామ్రాత్య నకు తనవక్తనున్న దేశపు కష్టపరములను హిందూదేశమును గూర్చి తటస్థ జ్ఞానము గలదు. ఆప్రకృతున్న దేశకష్టపరము లో నే ముడిగి తేలలేక జరుగును గాంచ తమన్నారు.—డెయిలీ యెక్స్ ప్రెస్సు.

జాబులు

ఒంగోలు కాంగ్రెసు కమిటీ-శుద్ధభుద్ధురు

ఒంగోలు పట్టణమునుండియు— ఈమట్టుపట్టణ గ్రామముల నుండి శుద్ధభుద్ధురు విశేషముగా ఎరువతి యగుచున్న దని తెలియుటచే ఈ కాంగ్రెసు కమిటీవారు బట్టలపైనే కాంగ్రెసు సీలు వేసి, శర్మిఫీకేటు ఇచ్చుచున్నారు. కాంగ్రెసు ముద్రయు, శర్మి ఫీకేటును లేని కద్దు శుద్ధభుద్ధురు అని నచ్చువద్దని యావస్థుండిని హెచ్చరించుచున్నాము. ఇచ్చట కాంగ్రెసు సంఘమువారు శుద్ధపడుచుండును, శుద్ధకద్దురు బట్టను అద్దకలతో కొంత అడ్డాన్ను పంపువారికి సప్తయిచ్చేయు బాధ్యత వహించెదరు. విరి విగా కద్దురు బట్టయున్న, కడుగునూలున్న ఇచ్చట కొంతను.

టి. పి. ఆత్మార్థు

హిందీపరిశ్రులు

రాజోవు సెప్టెంబరు ౧౧ వ తారీఖున హిందీభాషలో ప్రవేశిక, ప్రాథమిక, ప్రచారక పరిశ్రులు చెప్పి పురి హిందీప్రచారాలయమున జరుగనున్న దని వార్తాపత్రికలలో నూచింపబడినది సమంజసమే. కాని మొదటి పరిశ్రుకైన విద్యార్థి నాల్గు పుస్తకములకు తటస్థ కావడం చదువువలసి వచ్చుచున్నది. కృతకయామిక్కిలి తటస్థ. తత్కార్యాలయమువారు మున్నం దానంతట నేల ప్రచురింపకుండునో మాకు దురదగాహ్యముగా నున్నది. ఇప్పటికి నైన వారాపరిశ్రులను దేశరాపండువుల కను వాక శేర్మజినిన పరిశ్రు బోవువారలకు పరమావకారముచేసిన వారలగుదురు.

అదియుంగాక ఇదివరలో జరిగిన ప్రపరిశ్రుకును కొద్ది గనో గొప్పగనో పుస్తకముల మార్పుచున్నారు. అది యంతో భావ్యముగాదు. పరిశ్రులను మాకు విభాగములగ నే యించి, పుస్తకముల నొక్క పర్యాయమే నిర్ణయించి, పరిశ్రులను గూడ మాకు నెలలకో, అరునెలలకో నియమిత కాలములో నేర్పాటు చేసిన బాగుండునని తోచుచున్నది. అట్టి యేర్పాటుచే నియమితకాలవో నా పుస్తకములే జాతీయవిద్యాలయములలో గూడ నెప్పటికిని పఠనీయగ్రంథములగు నుంచి బాలరు వాయా పరిశ్రులకు తయారు చేయుచుండ వీలగుచుండును.

కాన నియంత్రముల కొద్దిగ నాశించి, హిందీభాషా పురోభివృద్ధి మది నెంచి, ప్రచారకార్యాలయము వారు తన మామూలు గావించుకని నమచున్నాము.

దినవహి సత్యనారాయణ.

క్రొత్తనక్షత్రము

సూర్యునికంటె 160 రెట్లు పెద్దది

విక్టోరియా డొమినియను ఆజ్ఞాప్తేటరీలోని డాక్టరు ప్లాస్కెంటుగారు ఒక క్రొత్తనక్షత్రమును గనిపెట్టిరి. ఈనక్షత్ర జ్యోతి భూమిపైకి వచ్చుటకు పదివేల యేండ్లు పట్టెను. ఇది భూమినుండి 5356 కోట్ల మైళ్లదూరమున నున్నది. గలటరు 200 మైళ్ల వంతున ప్రయాణము జేయు వాయువిమానము యీ నక్షత్రమును జేరుటకు 3 వేల కోట్ల సంవత్సరములు పట్టును.

అది భూమినుండి అంతదూరమున నుండుటయట్టియే మనము సురక్షితముగ నున్నాము. ఎలననగా ఆకాశమందలి నక్షత్రము లన్నింటికంటెను 5 రెట్లకన్న పెద్దదిగ నుండి సూర్యునికన్న 160 రెట్లు పెద్దదిగ నుండుటచే, దానినుండి వెలువడు వేడిమియును, వెల్లుగును, అంగారక గ్రహమున్న తావునుండియే యైనవో భూమినుండిను బూడిద జేసియుండెడిది.

ఈప్లాస్కెంటు నక్షత్రము వెనుకటి యిప్పుడే నక్షత్రపు తరగతికి జెందియున్నది. అనిరెండును ఒకే ఆకర్షణాకర్షి గల్గి చుట్టు తిరుగుచుండును. ఈ రెండు 7 కోట్ల మైళ్లదూరము నందుండి ఒకటిచుట్టు మరియొకటి దిరుగుటకు 14 కోట్లము నైగా పట్టుటను బట్టియే దానియొక్క పరిమాణము సూహింపవచ్చును. వాని యొక్క ఘనత్వము నీటిలో సూర్యవంతుండును.

ఈధూమ్రనక్షత్రములు యెప్పుడు యెప్పుడు చెనో కాస్త్రజ్ఞులు చెప్పలేరున్నారు.

"ప్లాస్కెంటు" నక్షత్రము ప్రథమ పూయభుడు భూమిలో నుదయింపక పూర్వము ఆకాశములో నొకరవ్వనలె మెరయు చుండువలెనని ఒకజ్యోతిశాస్త్రజ్ఞుడు 'డెయిలీ యెక్స్ ప్రెస్సు' ప్రతిభింతో జెప్పెను.

వాని మొక్క, జీవపరిమితో మానవుని అయ్యగ్గాను మును పోల్చిచూచిన యీ 60, 70 యేండ్లము మొత్తములే మెరసిపోయినట్లు లుండును.

డాక్టరు ప్లాస్కెంటుగారు కనిపెట్టినది జూడ నూతన కాలావకాశముల సూహింపరచ్చు ననియు, ఆకాశమునందు కాస్త్రజ్ఞులు యింకను కనిపెట్టవలసిన చిత్రము లెన్నియో గలవనియు దెలిసికొన వచ్చును.

శ్రీశ్రీ పితాపురము మహారాజావారికి స్వాగతము

17-7-22 తేది యనయము మొయిలబండిలో శ్రీశ్రీ

పితాపురం రాజాగారును శ్రీరాజీగారును శ్రీ యనరాజుగారు మున్నగు పుత్రులును పుత్రికలును వేసవికాలము చెన్నపురిగడపి తమరాజధానియగు పీఠాపురమునకు విచ్చేయుటకు నిర్ణయింపబడినది. పితాపురం ఎట్టేటుచివానుగారగు కె. వి. సుబ్బా రావునాయుడుగారు రాజమంధిరము మొదలు రైలుస్టేషనువరకు నుండు రాజమార్గమును చాదిసిలతోఁ గూడినపొదిల్లతోను తోరణములచేతను, నరసి చిట్టచేతను చుహూహముగా నలంకరింపజేసిరి. ఇది పంచమాస్కాత్, అది బాలికాపాఠశాల, ఇయ్యది వెలమలాడ్డి, అయ్యది పంచమలాడ్డి, ఇదిపూర్వ హాసానయ్య శ్రీశ్రీమహారాజావారికిని వారికుటుంబమునకును దేవుడు మేలూరించుగాత యనియు పలుతావుల క్కుటాక్షరములు చిత్రంపఱచియున్నది. మొయిల బటుమనకి కొకగంట ముందుగానే బాలురు యశులు, వెద్యలు, రాజోద్యోగులు, లాయర్లు, డాక్టర్లు, తుపాకులవారు, భద్రదళము, పంచమలు, రైల్వేవారు, వారు వీరవనేల గా) తమశేషమునక ఈమట్టుపక్కలనుండివారు ను తీరముచూడవచ్చు ప్రజలరెవరిచ్చి యిటుస్టేషను నలుప్రక్కలను క్రిక్కిరిసియుండి రాజగమనము నిరీక్షించుచుండిరి. రాజదర్శనాలకులగు జనులకు శ్రీదివానుగా రుదితరీతిని గౌరవించుచు వారిరాజభక్తినినుగుడింప జేయుచుండిరి. సూర్యుడు ఎండవేడిమిచే జనులను బాధించి నిలుచుటకు వీలులేకుండ చేయదలచినట్లు తనప్రతాపమును వెదజల్లుచున్నను జనులకాభ్యర్థన దీక్షితులయై ఇతరమునందు దృష్టిలేక తదేకమనస్కులయి యుండుటేకారణ మైనను, మహారాజుపతాపమున వచ్చుచున్న శ్రీ సూర్యురాయాఖ్యుని సామీప్యముచే మింటున్న సూర్యుడు దివిజ్ఞిక్రిందీపమువలె నిర్జితుడై కనుపట్టెనాయమనట్లు జనుల నినుచుండునైన బాధింపఁజాలకుండెను. మహారాజు (గొప్పచంద్రుడు) సమీపించుచున్నపుడు ఎండవేడిమి సోకుటెటులు?

మొయిలబండి శ్రీశ్రీప్రభువుగారియెడల ప్రజలకుంగల భక్తివిశ్వాసములును, వారినిదర్శించుటకు గలభుక్తికావ. యును విలంబనమున కోర్చినిలుచునో, లేవో పరిశీలించుటకో యననట్లును, శ్రీవారియొక్క భువనము గమనించి గగన్ మెంటువారొ సంగిన మహారాజునిదముతో తన్నుధిసీందిన శ్రీపితాపురం మహారాజావారి గౌరవమును తాను తెలిసికొనుటచేతనో యను నట్లును నియమితకాలము నత్రికమించి యాలస్యముగా ప్రేషను నకు వచ్చినది. ప్రజలజనుధాన్యములు, కరతాళధ్వనలు, తుపాకులధాంకారములు, వివిధసూర్యరాశములును చెలరేగినవి.

శ్రీవారు తీసికొనిన స్వేదము నెలూను వెనుక నుండు ప్లాట్ ఫారమునకు వెదలునప్పటికి శ్రీ దివానుగారు తయారుగ నలంకరించి సిద్ధముచేయించిన పందిలికడకు శ్రీవారు వచ్చుచుండి బాలికలు హాటకును, శ్రీదివాన్ గారు, శ్రీశ్రీ చల్లాయమ్మారావుగారి దివానుగారును శ్రీ కూచి నరసింహము పంతులుగారును, యూనియన్ బోర్డు ప్రెసిడెంటుగారు మున్నగు పెద్దలు కర్పూరమునుమహారముల నొసంగి శ్రీవారికి స్వాగతము నొసంగిరి. దశమార్గివృద్ధులను లగు శ్రీవారును మందహాస కటాక్షవీక్షణములచే ప్రజల కానంద మొగూర్చిరి. శేడు శ్రీ వారి ఆశీసులలోని యుద్యోగులెల్ల శ్రీవారితో నుండుటచే నాయాభీనులన్నియు మూయుబడినవి.

అచ్చటినుండి బాబులతిర్చి పలువిధములగు తూర్వాగ్రామములలోడను, రామభజన మున్న కునినదములతోడను, అశ్వారోహకులతోడను, చక్కగా నలంకరింపబడి శ్వేతధ్వజము వహించిన జరాజుతోడను, తోడుగా నడతెంచు శ్రతహితబంధు సంహారమును తోడ ల, పొడవునను బాలికారగ్నములు సేస లొసంగు కైకొనును, బలిరంపు వైభవమున నుండియు నిర్వికారది త్తమున గరుకులులేని మురువున మోటాకబండితోనుండి యుదయదగవున ముల గోటహాటాయుం జేరి యచట వీధిల సంతోషింపజేయ దూష్యములుమున్నగు నాదెముల కన్ను చెవిరుట్లు వెదజల్లించి లొంగిరగి శ్రీవారు ఆభ్యంగరవందిరముం బ్రవేశించిరి

ఈ మహారాజు కరుణాకటాక్షవీక్షణ రసప్రవాహములు పురజనులపై ప్రకరింప వార లారసంబు దనివార (గ్రోలునట్లు వారికసాతకేయమున నిగ్రామమున వారికా శ్రేణికం (Pipes) మూలస్వానుజలములు ప్రజలయొద్దకు (బహింపఁజేసి యందు) గల గొప్పగిరింతక బాపికినభాగ్యము దైవము సంఘటనవరచి మహారాజు పేరు వ్రేళ్ల త్తరాభివృద్ధిగా వన్నె పందెచ్చుకాకయని కోరుచు దైవము ప్రార్థించుచున్నాను.

పురవాసి

ఉన్నతాద్యములు

II

ఉన్నతాద్యములు అభివృద్ధి లగుటయు, స్తుతిపాత్రు లగుటయుగాడ కలదు. సంస్తవ నీయులగుటకంటె అభివృద్ధి లగుట కకకాలము లెక్కువగలవు. రాజకీయావేశముచే బొన్నత్యము నంద గలిగినవారు అధోగతి నందచుండుటకు స్వసంరక్షణ గా విం చు కొ ను ట దుర్లభము. మతవ్యాప్తి అగ్రరాజ్యక్రమణేచ్ఛకు సాధనభూతురాలు. మతావేశము రాజకీయ పరిజ్ఞాతత్వమునకు బ్రబలవిరోధి. రామదాసుయొక్క మతావేశము రాజకీయ పరిజ్ఞాతత్వముతో మేళవింపబడుట చేతనే కాంగ్రెసుప్రాప్తి సిద్ధించినది. యోనుక్రిస్తు తన మతావేశమును రాజకీయముతో సమ్మేళన మొనర్చుట చేతనే దుర్గ రణము పాల్గొనవచ్చెను. విక్టోరియా మహారాజువారి మతోద్ధారణవిషయమైన వాగ్దానము ఒకవంక హిందువుల కభయ మొసంగెను. మరియొకవంక తనవారి విషయమై ఆశ్రయత్రయ నొందకుండుట కెచ్చరింప గలిగెను. ఆమె హెచ్చరిక నత్యంత తాదరసముతో గమనించుట చేతనే ఆమె భవిష్యత్ సంతతి వారింతకు నీదేశమున వ్యాపారముగా పరిపాలింపగలిగిరి. అచార వ్యవహారముల ననుసరించి దేశమును విభజించి, పరిపాలించుట వలని సౌకర్యమును, వర్ణవివక్షతలను, అభిప్రాయ భేదములను అనుసరించి, విభజించి, పరిపాలించుట వలని సౌకర్యమును అసతికాలములోనే గుర్తించగలుగు. ప్రభుత్వకార్య నిర్వహణము, బ్రాహ్మణేతరమితవాది అతివాదులను వ్యవస్థలను మనస్సునందుచుకొను వారల హస్తగతమై యున్నంత కాలము, న్యాయ మొకమూల యొందియుండకమానదు.

నరపతిహితకర్తా ద్వైత్యతాం యాతి లోకే జనపద హితకర్తా త్యజ్యతే పార్థివేంద్రైః ఇతిమహాతీ విరోధే వర్తమానే సమానే నృపతి జనపదానాం దుర్లభాకర్తృకర్తా అను ఆరోక్తి యొకటి కలదు.

ఇక్కాలమునందట్టివారు నక్కరు. ఆసమానప్రజ్ఞాధుని లగు మంత్రీపుంగవులు, రాజ్యతంత్రజీవిలు లగు ప్రధానా మాత్యులును ఒక్కొక్కనొకడు ప్రచ్ఛన్న వేషధారలై దేశపరి త్యాగమొనరించుటయు, పదమృత్యులై సామాన్యమానవుని కంటె నీచముగా పరిగణింపబడుటయు కారాగారముల నలంకరించు టయు చారిత్రకవిషయములవలన హృద్గోచరము కాకమానదు. ఇట్టిదుములు గుడిచినవారిలో గొందరు విప్లవములను బుట్టించి, విప్లవకారులకు నాయకులై రాష్ట్రాధిపత్యమును వాటిల్ల జేయుగలిగిరి మరికొందరు తమేలురాజులను సింహాసనభ్రష్టులను గావించి ప్రజాత్యత్తపరిపాలనములను ప్రతిష్ఠింపగలిగిరి. కొందరు తొలిత సామంతులవలె నటించి, తుదకు స్వాతంత్ర్యమును బ్రకటించిరి. ప్రభుత్వకార్యనిర్వహణమునందు వీరిచిత్తవృత్తులను స్వేచ్ఛగా విహరింప నిచ్చినంతకాలము వ్యవహార మంతయు సక్రమముగానే నిర్వహింపబడుచుండెడిది. కాని వీరి మనోభిప్రాయ కంత రాయము దట్టించినప్పుడు తరదీనిన కత్తులయి ప్రబల్లీలసాగిరి, ఇక్కాలపు ప్రభువుల కి యందంత మంతయు జేటతెల్లమే. కావుననే ఇప్పటి అమాత్యపదవులకు కాలపరిమితి యేర్పడుట బడినది. నియమితకాలాంతరము తమతమ యధికారపదవులను, త్యజించుట తప్పనిసరి యగుచున్నది.

ప్రతిదేశమందును యెవ్వడో ఒకప్పుడు, యధ్యక్షుగాని విప్లవముగాని తటస్థింపక మానదు. అట్టితర రాజ్యయంత్రము నడచుట సహజము. యధానంతరము, అప్పటికాలపరిస్థితుల ననుసరించి, ప్రభుత్వకార్యనిర్వహణమున కవసరమగు కార్యక్రమ మునందు మార్పుల గాంచు టత్యంతావశ్యకము. యధ్యక్షులచే భయవిహ్వలైన వారలను నిర్బీతిచేయుటను గావించుట అసిధారావతచర్య. ప్రమాదోత్పత్తికారకము. వ్యయప్రయాసల కాస్పృశము. కట్టుబడిన ప్రజలను కట్టుబాట్లలో నుంచుటకు యెత్తుగడలు పన్నబడుచుండును. కొందరు ప్రజలలోకత్తు లుడయింపజేసి, తా మొకపక్షమున చేపట్టినట్లు గుపించురు. తా మామకొనిన పక్షములోనివారల కన్నతొంద్యముల నిత్తురు. ప్రార్థింపబడకయే బహుకరించురు. తాదేవారు లసంత్కృష్టి జెందకుండుటకై వేతనముల నిభిన్నభేదము. నాయకులనేరి గారవోద్యోగముల నిచ్చి తిరుదాంకితులను గావించురు. కాని యిట్టిచర్య లన్నియు ప్రావృద్ధ్యస్థులనిష్ఠతములు. రాజ్యలంకరమున సక్రమ గామినిగా జేయుటకు మత, నైతిక, సాంఘిక, రాజకీయపరిజ్ఞానము చుక్కానికంటెటిది. దీనిని నడుపుటకై నియోజింపబడువాడు దేహదార్ఢ్యము, మనోదార్ఢ్యము గలిగి

యందుట సమంజసము. కాని యీరెండును ఒక్కనియందే మూర్తిభవించి యుండు టదదు. ఒకవేళ వున్నను అట్టి వారి యందు మత, నైతిక - సాంఘిక - రాజకీయ పరిజ్ఞాన ముచు యుండుట కలహానివార్త. దేహబలముచే బుద్ధిబలము నడపు లో నుంచుట సాధ్యము. ఇందువలన యత్నవైరుధ్యము బ్రమాదముల కెదురెత్తువేయవచ్చును గాని ప్రమాదమాలమున - గమాలముగా నిర్మాణ మొనరించుటకు పలనుండును. అందువలన నానాటికి క్లిష్టము బహుళీకృతము లగుచుండును. దార్ఢ్యరతుని వలన బ్రయోగింపబడిన - చుట్టెమును - బుద్ధిబలము గలవాడనాయాసముగా చేదింపగలుగును. యేనుసనకు దార్ఢ్యమున్నను బుద్ధిబలముల మానవునకు వశమై యగుచున్నది.

స్వస్థకాల సువ్యవస్థలనుబట్టి మౌలికలయం దిగు కత్తులందుట స్యాఖ్యానికము. ఒక పక్షమునారు రెండవ పక్ష మునారి నెదుర్కొనుట గూడ సహజమే. అట్లెదుర్కొను టలో మర్యాద సత్కమింపకుండుట భావ్యము. కాని కొంద రల్పవతులు తమ స్రుతిపక్షములకు అవివేకము నీచత్వము నా సాదింపజేయు బాతురు. వ్యవహారసందర్భముల యొక్క నిజ పరిస్థితులను మరచిపెదరి, తమ యభిప్రాయములను కనునగు సం గతులను - తమసాక్షిబుద్ధితోను - అనుభూతిగాను - తమ మనో భిప్ర సిద్ధికునుగునట్లున్న - ప్రపంచమనందు చాటుటకు పుకమింతురు. దీర్ఘక్రోధులగు కక్షిదార్లు కీవిధానము సహేతుకము గానే యగుపించును గాని, న్యాయ క శిలు రిట్టిదానిని దుష్టత్వ పుని ప కా జింతురు. ఇట్టివరుతులకు పక్షాభిమానులు, అలజడినొందియున్న రాష్ట్ర మునందలి ప్రజామహిమమును రెచ్చుకట్టి అందువలన నుదయించు నందలించుట నూతగా గొని రాజ్యయంత్రమును తమ వైపునకు మరల్చుకొనకూతురు. ఇట్టిసంయుక్తులయందొకప్పు డట్లు మరల్చుకొనుట గూడ సుసాధ్యమగును. కాని దానిని సక్రమముగా నడిపించుట సాధ్యముగాక మానదు. ఎట్లన, ఒక సేద్యగాదు, స్వకాయకర్మకర్మలతో, తనపాలమును పండించి, దాని నమ్మకొనుటచేత సేకరింపగలిగిన ప్రజ్యముతో నొకజమిం దారిన కొనగలుగును. కాని తన జమిందారీయందలి రైతులను జమిందారీదృష్టితో పరికించుటకుగల ప్రాజ్ఞత వడిని యుండుట కనుభవమగును. తనపూర్వపు యలవాటుచే పాలికాపులవలె నడపింపకూచునుగాని రైతాంగసరి ననుసరించి, వారల నుచిత రీతిని గౌరవించి కష్టముఖముల నారయుటయందలి ప్రవీణత యబ్బును. ప్రస్తుతకాలపరిస్థితుల ననుసరించి తప్పనిసరి యగుటచే పక్షాభిమానుల మన్నతొంద్యముల నిష్ఠింపజేసినను కాల ప్రమేణ అట్టివాటిని, నిష్పాక్షికతచే పూరింపబడగో, నుద్యో పాలనాప్రతిభల భంగము వాటిల్లకమానదు.

బ్రాహ్మణులు తమకు ద్వైత్యులని బ్రాహ్మణేతరు లూహించు నంతకాలము, బ్రాహ్మణేతరులయెడ మిత్ర భావ మగవరచుట బ్రాహ్మణుల కపాదుకరమే యైనను, వీరట్లుహించుట లేదు. నిమ్నజాత్యుద్ధానమునెడ బద్ధకంఠులయి, సామ్రాజ్య త్యమును నెలకొల్పకూచుచున్నార. సాత్వికప్రియు లనునామ మును సార్థకపర్యుక్తిన జూచుచున్నారు. బ్రాహ్మణేతరు లను భూషించుట, పరిపాలనాయంత్ర సంచలనమున కా టంకకారి కాకుండుటకే గాని, దానిని నడిపించుటలో సహాయ భూతు లగుదురనుతలంపుచే గారు. బ్రాహ్మణులను ద్వైషించు టవలన, ప్రమాద ముండదు. దూషణ, భూషణ తిరస్కారము లను వీరంతగా పాటించరు. వీరి వినేకము వీరికి పుట్టునిద్యయే గాని, పెట్టునిద్య కాదు. బ్రాహ్మణేతరుల నాయకులకు పరి పాలనాయంత్ర పుష్పింపబడినను, ప్రభుహితము ననుసరించి, శక్తికొలిది నడిపింపబడినదే కాని, నేర్పు ననుసరించి, దేశ హితమున కనుసగునట్లు నడిపింప నవకాశములేదు. యధానంతరము కావలసిన సుస్మరణకార్యక్రమము నమలులో పెట్టుట వలన రాజ్యపు సంద్ధిగావ్యమును దుర్భిరత నొందుట కెత్తబడిన యెట్లేగాని, బ్రాహ్మణుల యెడల ద్వైషముచేత గారు. బ్రాహ్మణేతరులయెడ సామ్రాజ్యతత్వము గారు. బ్రాహ్మణేతరులకే యద్యోగము లీయబడు నని ప్రకటింపబడినను, బ్రాహ్మణులు హూణవిద్యాభ్యాసమును పడలలేదు. ధీమంతులు కాంతచిత్తులై పరిస్థితుల నతితీక్షణముగా వీక్షించుచున్నారు. ప్రభుత్వకార్యనిర్వహణము సులభసాధ్యమునుటకొని కీవిధాన మనులించుబడినది. కాన నితటితో మీ నలజడినొంద వలదగ్గ కొందరు పెద్దలు యెటుగెత్తి చాటుచున్నారు. మంత్రాంగ ప్రవీణులని ప్రఖ్యాతిపడసిన బ్రాహ్మణులకు ఉద్యోగము లియ్యబడననిసంహారము చేతనే, ఉదరపోషణ గావించు కొనలేరని యనుకొనుట చట్టిభయ. బ్రాహ్మణులు యద్యోగము జేసి నంతకాలము బ్రాహ్మణేతరులు ఉజ్జ్వల నేరిరి. పంటకాపులైరి.

బ్రాహ్మణేతరులు యద్యోగముల నిష్ఠింప మొదలిడిన వాటనందెము, బ్రాహ్మణులు పంటకాపులు కాబోచ్చిరి. ఉజ్జ్వల మొదలిడిరి.

ఏదేశమందె నను యద్యోగమున మైసప్పుడు ఏదేశవ్యాపారము జేయవలయునను, న్యవసాయము జేయు సేద్య గాండును విస్తారము భారము వహింపబడినవా రగుదురు. మొన్నటి సంగ్రామమువలన హిందూదేశమునకు వ్యతిరేకఫల మా సన్నమైనది. వ్యాపారస్థులును, సేద్యగాండును ద్రవ్యమును సేకరింపగలిగిరి. ఉన్నదానితో తృప్తిబొందకూచి, ఊరకున్న వాడు, నష్టపోవుట తటస్థించెను. యద్యోగమువలన ఆసన్న ఋణమును తీర్చవలసినవారు గూడ, వర్తకులును, సేద్యగాండ్రే భూమికిస్తును శాశ్వత ఫలములయొకటి చేయకుండుటకును, ఇకకంటాత్మ్యము సవరింపబడుటకును గల ఉద్దేశము లివియే. ఋణ విముక్తత నొందవలచి, ముందుగా యికకంటాత్మ్య మూతన నిబంధనలను బ్రయోగించి, వ్యాపారము జేసి లాభ మనుభవించిన వారివంటి వగులాలు జేయుచున్నారు. ఇకముందు సేద్యగాండ్ర కంతు వచ్చును. వీరు చాలవరకు బ్రాహ్మణేతరులే వీరి కట్టి యెత్తిడి కలుగబోవునప్పుడు, రానున్న ఆందోళనకు జవాబు చెప్పటకు వీరినాయకులే తగువారని నిశ్చయింపబడుటచే, ముందుగానే వారి నాయకుల నున్నతొంద్యముల నిష్ఠింప జేసిరి. పూర్వకాలమును బ్రాహ్మణులలో కొందరు ప్రముఖు లిట్టి యద్యోగముల నిష్ఠింపి తమ భవిష్యత్ సంతతి వారికి కూడిరాని నష్టము వాటిల్లజేసిరి.

కావున బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర సోదరులారా! ఉన్న తొంద్యముల నిష్ఠింపి, మీ జాతిమతస్వాతంత్ర్యములకు భంగము వాటిల్లు పనులను గావించకును.

గృహకల్లోల ముదయించినప్పుడు గృహజనమునకి మనఃస్థిమితమే టుండవో అట్లే వికమత్వము చెడిన ప్రజలు గల దేశమును పరిపాలించు ప్రభువులకు చిత్తస్వాస్థ్యముండదు. జాతి మతస్వాతంత్ర్యములకు నిరోధముగలిగినప్పుడు, పౌరసత్వమువిచ్చి న్నమై వికమత్వమునకు భంగము వాటిల్లును. అట్టిదానిని పునః ప్రతిష్ఠాగావించుటకు చేయబడు ప్రయత్నములన్నియు విజాతి యలగు ప్రభువుల అభ్యుదయమునకు విఘటనవు మగును.

కావున పౌరసత్వమునకు మూలాధారమగు ఆత్మగౌరవ మును విడనాడక, జాతి, మత, స్వాతంత్ర్యములను దుడుచేయు మని దయామయుడగు సర్వేశ్వరుని సదా ప్రార్థింపుడు.

యద్దనపూడి వెంకటరత్నం

భీమవరం

(ఒక విలేఖరుని నుండి)

జూలై 16:— ఈనెల 9 తారీఖున పశ్చిమగోదావరి జిల్లా జాతీయసంఘము యాగ్రామమున సమావేశమయినది. శ్రీ యంత దండు నారాయణ రాజుగారు మంగడ్యగారు పేరియెర్ల నుబ్బరాజుగారు మొదలగు నాయకులు విచ్చేసిరి. ఈసమావేశ మునకు వచ్చెదమన్న ఖద్దరు పరిశీలనసంఘసభ్యులయిన శ్రీ ముత మధురదాసు నాగేశ్వరరావు కృష్ణమూర్తి ప్రభృతులు తమ కార్యక్రమము మార్చుకొని 7-న తేది సాయంకాలము విచ్చేసి ఖద్దరు నిలయమును పరీక్షించి ఆనాడురాత్రియే వెడలిపోయిరి. ఆంధ్రదేశమునందలి తామంతవరకు చూచినఖద్దరు నిలయములలో ఆలమూరులోని నిలయము తృప్తికరముగా నున్నట్లు తాము భావించితిమనియు దానికంటె యాభిమతపు నిలయము భరలు సరసతయగుదు జమాఖర్చులు ప్రాయశఃపరమంబు బట్టనాణ్య మునందును పరిశ్రమకాశిను ప్రత్యేకించుట యందును అధికృత వహించు చున్నదని తమ యభిప్రాయమును వెల్లడించిరి.

ఈనెల 10-న తేదిని జిల్లాసంఘ కార్యదర్శిగారు రకు నా రాయణరాజుగారు ఖద్దరు నిలయముయొక్క లెక్కలను తనిఖీ చేసి అందలి నిలయమున్న అమృతమున్న రహేయాలవేసి ఆత్మ పణియసంగతులు లేవని సంతోషించిరి.

ఈతారీఖానా యందు 10 వేల రూపాయలమన్నాభిషేక మతో కోఆపరేటివు పద్ధతులమీద ఖద్దరు నిలయమును స్థాపించుటకు శ్రీయంత దండు నారాయణ రాజుగారు ముఖ్య పట్ట నుబ్బరాజుగారు చెరువువాడ వెంకట్రామయ్య గారు సంజూరి నానకి రామయ్యగారు మున్నగువారు వాటాదార్లను చేర్చించినట్లు కమలాక్షిదేవి టకు ప్రచారము చేయు చున్నారు. ఈదినమే పని ప్రారంభించినారు. ఇంతవరకు 175 వాటాలు అనగారు 1750 రూపాయలకు వాటాలుపూర్తియైనవి.

ఆదిమాంధ్రుల కొకమనవి

ఈ కాలములో మాలమని పిలువబడుచున్న మనము ఎవరమో ఏసంతతివారమో యిటువంటి దురభ్యుతయెంచుచేత వచ్చినదో అని విచారించువారు మనలో లేకపోవుటచేతనే కదా యిప్పటికిని పడరాని బాధలు పడుచున్నాము. ఇప్పటివరకు చాలవఱకు మనకులములో కొందరు బుద్ధిచుంతులు బయలుదేరి మన సంఘాభివృద్ధికి పాటుపడుచున్నారు. యీసంగతి మీకు బాగుగ తెలిసేయున్నది.

హిందూదేశములో నివాసము చేసినవారిలో మొట్టమొదటివారము మనము. ఆ కాలములో ఆఖండ శౌర్యభ్యుత్తరదేశము పాలించినవారు మనవారు. హిందూకాశ్రములలో మనము చదువుచు, వినుచు ఉన్న మూలపురుషులును, పూజనీయులును, అగు వాల్మీకి, పరాశర, వేదవ్యాస, శుక, కపిల, శక్తిమహర్షి, సులోచి, కామ, సత్యకామా, వాతంగ మొదలు గాగల ఋషులు, మునులు, మనవంశమువారు. త్రిలోకపూజ్యురాలయి, ఆకాశమండలమున ప్రకాశించుచున్న "అనంభటి" యింకా శేనుకా, శబరి, సారంగి, కర్కటిక, హిడింబి, శర్మిష్ఠ, కన్యామాతంగి, సురతమంజరి, కన్యాగోపిణి, ఆది, అంజని, జర, సత్యవతి మొదలగు ననేక ఉత్తమ శ్రీరత్నములు మనకులమువారు. మరియు చోళామేళుడు, ప్రియతముని, గోహిదాసుడు, నందదు తిరుప్పజాళ్ళార్యులు, తిరుకచ్చివండి, మోహనదండీ, నామదేవ, హరలక్ష్మ మొదలయిన భక్తవరులు మనజాతివారు. కాళిదాసు, కనక దివాకర యీ మహాకవులు మనవంశమువారు. మహాత్మానుడు (బుద్ధుడను ౧౮౦౦-౩-౪) అంగద జాతివారము వారి ముగ్గురి పంచపుత్ర సందనరేంద్ర కన్యమసిడు తురంగిపతి ముద్రహరి శ్రీపాడిచంద్ర తానాజి యింకా నందగోపీరపుతులు మన గోత్రమున జన్మించియున్నారు. మునిచంద్రుడయిన వసిష్ఠుడు మనజాతికల్లుడై ప్రఖ్యాతిగాంచెను. ఈవిధముగ అనేక సంబంధములతో మహాపురుషులు మనజాతిలోపుట్టి "ఆదిహిందూ" నామముతో క్రితహిందూ యుండిరని హిందూగ్రంథములు ఘంటాపథముగ చెప్పుచున్నవి.

ఇట్లుండగా ఆర్యులు అనే ఒక తెగవారు యాదేశము నకు వచ్చి మనలను జయించి సర్వము వారి స్వాధీనముజేసికొని యీక ముందు మనవారు తిరిగి తలయెత్తవలెనని యెట్లుగ మన వారిని చదువకూడదనియు, చివరకూడదనియు, నిష్పంధమగు కఠినచట్టములు యేర్పరచి మనలను మృగప్రాయముగా చేయుటచేత గతిలేనివారమై నీచవృత్తులకు అలవడి అనేకతెగలుగ చీలిపోయి యావిధముగ బ్రతుకుచున్నామని చరిత్రకారులు వ్రాయుచున్నారు. అటువంటి ఆదిమవాసులను ఆదిహిందువులను, నేడు అన్ని తెగలకంటె అడుగుబడి, అనాధులమై, అన్ననత్రములు లేక, అయినవజాతివారుగాను, అంటరానివారుగాను, పిలువబడుచు, అన్నమో రామచంద్రా యనెడు ఆర్తనాదము ఆకాశ మంటుకొనుచున్నను, అలకించువారు ఆదరించువారు కనబడక అడుగంటి పోవుచున్నాము.

ఆనాటి మన పరిస్థితులను నేటికిగో బానిసత్వములో పార్లాడుచున్నది. కడ్డారకాచుచు యెట్లు సహించగలుగుచున్నారో మీకు కన్నులున్నచో హిందూగ్రంథములను తరచి చూడుదు. రత్నములు బయల్పడగలవు.

గతిలేక పొట్టకూటికై హిందూదేశముచేరి, నాటినుండి నేటివరకు మనలను పాదములక్రింద త్రొక్కి తిమికిరిస్తే బయల్పడుతున్నామని ఒరుల వేలుజూచి ఓర్వలేని నిర్భయులగు హిందువులపూర్వయాంతరాశములోని చీకటిని పటాపంచలుచేసి వారిగర్వమును, కొంటివాదములను రూపుమాపుదమురండు. ఇదిగో యామూలనూతన శృద్ధిగ నాలకింపుడు.

కైస్తవులు తమ మత వ్యాప్తికొరకు యేమిచేయుచున్నారో తెలియునా? విద్యావంతులైనటువంటిన్ని, సమర్థులయినటువంటిన్ని మంచిబోధకుల ద్వారా, సువార్తలద్వారా గ్రామమునందు బోధచేయుచున్నారు. అందుచేత కైస్తవులును, వారిమతమును నాగరికత గలిగి సుఖపడుచున్నారు. యావిధముగానే అనేకదేశములలో తమతమ మతబోధకులు చేయు బోధలవలన అభివృద్ధిపొందినవారుగాను, సుఖముగాను జీవించుచున్నారు.

కనుక మనగోదావరిజిల్లాలో రాజమండ్రిజిల్లాను సెంటరుగా నియమించి ఒక విశాలమైనస్థలముకొని అచ్చట మన వంశకర్తలయినటువంటి వారిపేరుతో (వార్మికాళి)మను నొకటి స్థాపించి నుమారు 20 మంది మంచి బుద్ధిగల విద్యావంతులను ఆశ్రమధర్మములతోను, సంఘాభివృద్ధికరమగు నదృష్టిభలతోను అట్టి వారిని తయారు చేసి, జిల్లాలో

నున్న తాలూకాలకు ఇద్దరిద్దరిని పంపి వారి ద్వారా మనసాంఘిక, ఆర్థిక, విద్యావిషయములు విపులముగా మనకులము వారికి తెలియజేయుట బోధచేయుచును, బోధకుతోడు దీనబంధువంటి ఒకచిన్నవార్తాపత్రిక నొకటి "ఆదిహిందూ" అనుపేర ప్రకటింపజేసి ప్రత్యేకముగా మనసంఘాభివృద్ధికి ముఖ్యావసరమయిన సంగతులను మనపూర్వుల చరిత్రలు, మొదలగు సర్వసంగతులు తెలిపి జిల్లాలోనున్న ప్రతి విద్యావంతునివలన సదరువార్తాపత్రికను విధిగా చదివించే యేర్పాటుజేయుచు, ఆయాగ్రామములందు పాఠశాలలు, సత్రములు, చెరువులు, నూతులు, కోడలు మొదలయినవి లేనియెడల యీప్రచారకుల ద్వారా శ్రీ తాలూకా బోర్డువారికి మ్యూసిసి ఫో, యూనియన్ సంఘములవారికి, లేబరు డిపార్టుమెంటు వారికి, తెలిపి వాటిని (కాంక్ష) చేయుమని కోరుచు యిప్పటికంటె యీక ముందు యీకార్యము సాధించి మనసంఘాభివృద్ధికి అనేకరెట్లు పాటుపడవలసి యున్నాము. ఇట్టి ఘనకార్యము అలోచించినవారు ఘనులుకారు. నిజముగ దీనిని ధనసహాయముచేసి కార్యమును గట్టెక్కించేవారు ఘనులనిపించుకొందురు. చెప్పేవారికంటె చేసేవారేఘనులు. కనుక సోదరులారా మనము మిక్కిలి పట్టుదలతో యీకార్యమును నెఱవేర్చవలెను. ఆదిగాక ఈకార్యమును సాగించుటకు నుమారు మూడు వేలరూపాయలకు పైగా చందా కావలసియున్నది. మనలో ప్రతివారు ఒక ఆర్థరూపాయి చొప్పున చందా యిచ్చియెడల మనకు కావలసియున్న ధనము సమకూడగలదు. ఒక నెలకంటె యెక్కువకాలము మించకుండ చందాకూడదెట్టి, ఆవెంటనే పని ప్రారంభించవలసి యున్నాము. కాన యివ్వగలవారు అర్థరూపాయి ఒక్కసారే యివ్వగలిగితే సంతోషమే. లేదా దీనిమునకు ఒకకాని చొప్పున కూడదెట్టియెడల యెవరికిని యేమి వచ్చుముందరు. నెలతయ్యేసరికి అర్థరూపాయి పూర్తియగును. అభిమానులు, సంఘోద్ధారకులు యీసమయమున పూర్ణమైనసహాయము చేయుదురని నమ్ముచున్నాము. మరియు జాతిమతకత్తులతోను, రాజకీయవిషయములతోను మనము జోక్యము గలుగజేసికొనక, ప్రజలవలన శ్రీకన్య మెంటువారివలన సహాయము పొందుచు, పవిత్రమైన "ఆదిహిందూ" సంతతివారమని ప్రపంచమునకు చాటుచు మనజన్మవృత్తులను నిలుపుకొందుము గాక! ప్రతి గ్రామవెద్దలు వారి గ్రామములో చందా కనూజుచేసి తమతాలూకాలమీద యేర్పరచిన వెద్దలకు యిచ్చి వారివలన రక్షింతులు పుచ్చుకొనవలయును. తాలూకా వెద్దలు తమయెద్దకు దబ్బుకచ్చి నవెంటనే, యీకార్యభారము వహించిన ముఖ్యులుగానున్న శ్రీకుమారుధర్మగారికి సదరు దబ్బును పంపి వారివలన రక్షింపొందవలెను. సామ్య అంతా వసూలుకాగానే రాజమండ్రిలో నొక మహాజనసభ నెలవెంబరు 2-3 తేదీలలో జరుపబడును. అప్పుడు అన్ని విషయములు పూర్తిగ చర్చించి పని ప్రారంభింపబడును. ఈమహాకార్యములు మనము నెఱవేర్చి నిజముగ ధన్యులము కావలయును. చందా లన్నియు ఆగష్టునెల 25 తారీఖు లోపుగ వసూలయిపోవలయును. ఈశ్వరుడు మన ఆదిమాంధ్రుల దుస్థితిని యాయహాకార్యముతో తొలగించుగాక.

- (1) కు ను మ ధ ర్మ. (2) సద్బా నీలకంఠము (3) కుసుమ వీరాస్వామి (4) నాగాబతుల వెంకటరెడ్డి (5) దున్నా కమలనాథం.

నూతన ఆయుధ శాసననిబంధనలు

వీటినిగూర్చి యొచిందుటకు నియమించబడిన సంఘము నేడు (18.7.22)నర్ విలియం విక్ సెంటుగారి యధ్యక్షతక్రింద సమావేశమై విషయమును చర్చించెను. ప్రస్తుతమందున్న నిబంధనలలో మార్పులు గొప్పగ జరుగవలసరము లేదనిరి. కాలముపోయినకొలది ఈవిధములన్నియు తొలగిపోవును. లై సెన్సు ల ను "హెచ్చు చేయ న వ స ర ము లేదు. ఇది చ ర కే ఎక్కువ లై సెన్సులున్నవి. ఆయుధశాసన నిబంధనముల నెంతమాత్రము తీసివేయరాదని స్థానిక ప్రభుత్వమువారు తీవ్రముగ ఆక్షేపించుచున్నారనియు నిర్బంధమును అట్లు నిర్బంధములను వదులజేసిన దొంగతనములు నేరములు పెరిగిపోయి పరి పాలనము చక్కగ జరుగజాలదు. 5 డేడ్లకోకసారి లై సెన్సును ఇయ్యవచ్చును. అయోధ్యతాలూకాదారులెవరికినిగర్వంధములేననివిషయము నెను తాలూకా దారులకంటె వెద్దమొత్తమును ల్యాండు రెవిన్యూ గట్టుచున్న గొప్ప జమీందారులకు నిర్బంధములు తొలగలేదు. మంతులకు, ఎక్కువకాపు కవులను, రుల కున్న ప్రకారము నిర్బంధము లుండగూడదని జేసిన తీర్పును ఇప్పుడు మార్పుజేయుటకు వీలులేదని ప్రభుత్వము తరపున స్టాం. వి. సి. ఎస్. గారు సాక్ష్యము నిచ్చిరి. ప్రజాస్వామ్యప్రభుత్వమునకు కొందరికి లై సెన్సు అక్రమలేదనుటకు పరస్పరవిరుద్ధముగ నుండగలదని నాయభిప్రాయము. తొందర గలుగుటచే కొందరికి లై సెన్సు లేకుండనే జరుగుటకు ప్రభుత్వమునా రంగీకరించిరి.

పట్టు ఖద్దరు

దూది పట్టుకలసిన శ్రేష్ఠమైన కోటింగు గుడ్డ మావద్ద నున్నది. 27 అంగుళములు నిడివి గలదు. గజము 1-కి ధర యు 1-2-0. 14 గజములు కొనువారికి తపాలఖర్చు మేమే భరించెదము. (219) ఉత్తరములు ఇంగ్లీషులో వ్రాయవలెను. B. Ali Mohamed & Sons Ikbalganj, Ludhiana.

"విస్తృతకవులు"

కొన్ని ప్రతులుమాత్రమే కలవు
కుమారసంభవము:— నన్నెచోడ దేవప్రభతము
పూర్వభాగము 1- 0-0
ఉత్తరభాగము 1- 0-0
శ్రీరంగ మహాత్మ్యము
భైరవచరితము 0-12-0
అవిమారకము
భాసనాటకమునకుఁ దెనుగు 0-8-0
త్రిపురాంత కోదావరణము
రావిపాటి త్రిపురాంతకకృతము 0-14-0
పై గ్రంథములు చెన్నపట్టణము టంక సాలపిథి 366 నెంబ రింటిలో మా. దొరసామయ్యపేరట వ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును.

బరంపురం కాపురస్థులగు నాళం భీమరాజుగారి ఆస్తుల విక్రయము. (220)

క్రింద తెలియజేసిన ఆస్తులు ఖరీదు చేయుటకు ఇచ్చుకలిగినవారు నాకు ఆఫర్లు (offer) పంపండి. అట్టి ఆఫర్లు తే 15-8-22 దిని గాని అంతకు పూర్వముగాని చేరేట్లు పంపవలెను. ఆఫరు మంజూరుచేసిన వారంరోజులలోగా అంత సొమ్ము నాదగ్గరగాని బరంపురం ఇంపీరియల్ బ్యాంకివారి వద్దగాని డిపోజిట్టు చేయవలెను. ఖరీదు చేసినవారే క్రయదస్తావేజుకు అయ్యే యావత్తు ఖర్చులు భరించవలెను. ఇంకేమయిన తెలియగోరువారు నాకు వ్రాయవచ్చును.

- (1) బరంపురం మెయిన్ రోడ్డులో నున్న నాళం భీమరాజుగారి నివాస గృహము.
(2) బరంపురంలోనున్న పక్కా గోడౌనులు (Godown)
(3) కేరుగడ్డ తాలూకాలో నున్న కమలా దేవిపురం అగ్రహారం యినాం భూములు షుమారు య 173 లు.
(4) మిశ్రివల్లి అగ్రహారం యినాం భూములు షుమారు య 68 శే 15 లు.
(5) పోజ్జిరియా గవర్న మెంటు జిరాయితి భూములు షుమారు య 6 శే 80 లు.
(6) బురుకుద్ది డిటో య 6 శే 16 లు.

మరా 1,2,3 లాట్లు బరంపురం యింపీరియల్ బ్యాంకివారికి తనఖాపున్నప్పటికి కొన్నవారికి తనఖా బాధ్యతలేదు.

మాటూరు నుబ్బారావు,

డిసీవర్, కటకు

ఆయిలు ఎంజినులు

రెండు కిక్ హెచ్. పి. హారన్స్ ఆయిలు ఎంజినులు (వాడినవి) అమ్మకమున కున్నవి. ఎంజినులు బాగా పనిజేయుచు మంచిస్థితియందున్నవి. 16 అడుగుల పాప్పింగు, రెండు పుల్లలు, పెద్ద నూనెతోట్టి, 2½ అంగుళములు పంపు సహా విక్రయింపబడును. కావలసినవారు వెంటనే మాకు కొని భరను నిర్ణయించుకొనవచ్చును.

ఆంధ్ర పత్రిక
7, బయ్యకొట్టిపేట, మద్రాసు.

వైద్యరత్న పండిత, డి. గోపాలాచార్యులగారి (1045)

జీవామృతము

హిందూదేశమంతట
అమూల్యమైన
మూలికలతోడను
లోహములతోడను
తయారు చేయబడిన
దేశీయ దివ్యామృతము.

ఈ దివ్యామృతము రక్తమును కృత్రిమములు అమోఘశక్తిని చూపించును. యెముకలకు, మధ్యధాతువుకు, మాంసమునకు కృత్రిమములు బలము నిచ్చును. ధాతువులయందు వేడిని పోగొట్టును. ఇది తయారోగులకు, రక్తహీనరోగులకు, నరముల యందు బలము లేని రోగులకు మిగుల మత్తమమైనది చిరకాలపు కారకములను పోగొట్టి దేహమునకు చలువచేయును. అజీర్ణము, మలబద్ధకము, సోమరితనము, అతినిద్రాగుణమును బోగొట్టి, నోటికి మంచుచుచి ఆకలిని మనస్సునకు మంచికాల్పానమును కలిగించును కాంతిని చూపుట దృఢబలమును గలుగజేయును. అది విద్యార్థులకును శరీరశక్తికిమించి పనిచేయు. వారలకు స్వస్థకాలములయందు శేత నుడదగిన ఆమృత మనుటకు సందేహము లేదు. యియ్యది కేవలము అమూల్యములైన ఓషధులచే తయారుచేయబడిన దివ్యామృతము. క్రయము 6 అవున్సుల బుడ్డి 1-కి రూ॥ 4-0. ప్యాకింగు మరియు పోస్టేజి కర్నూలు జేరుగా నివ్వవలెను. మా మందుల బాపితాను కొరెనవారికి ఉచితముగా పంపబడును. ఆయుర్వేదాశ్రమం, నెం. 41 ఆచారప్పకవిధి, మద్రాసు. తంతిలడ్రస్:-పండిట్, మదరాసు.

వెంట్రుకలే అందము.

రాలిపోకుండు, జాగ్రత్త!

వెంట్రుకలు రుద్దినతో ఉడి రాకమునుపే త్వరపడుడు.
ఉడిచుచుంటే మొదలు వెట్టినయెడల వెంట్రుకలు పాడైపోవును.

అంతవరకు రానీయవద్దు.

నడక

కామినీయా నూనెను

వాడుట మొదలు పెట్టుడు.

ఇది రిజర్వు చేయబడినది.

వెంట్రుకల కెట్టి లోగ మున్నును, కిలో ముంద్య మున్నును,
యది దివ్యౌషధము.

వెంట్రుకలు ఇట్లుట గాని, గరుకు గాని యుండదు.

మీ వెంట్రుకలు మరల యెప్పుడో మెత్తదనమును గల్గి పట్టు
కలె నుండి మెరుయు చుండును.

ఈ లోబాననే దీనిని పరిశీలించి చూడుము.

వెంట్రుకలు యెట్లు వృద్ధి యగునో కనిపెట్టుడు.

కామినీయా తలహూని నిన్ను సర్వోత్కృష్టమైనది జేయును.

వెల బుడ్డి 1-కి ఒక రూపాయి. వి. పి. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

అన్ని పోట్లలోనున్న ఈ క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము
ఇకలయించబడుచున్నది.

ఇది మంచి లభ్యుకా రందరివద్దనున్నా, నరకు లభ్యుకా

వాటివద్దను నూడ దొరకును, లేకున్నా,

సోలు యెంట్లు:-

అంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్స్ అండు

కెమికలు కంపెనీ,

(128) 155 జమ్మామక్కిడు, బొంబాయి.

మీరు ఈ బాపన ప్రకటన, లేక అల్లెట కావలసినప్పుడు
"టైటో డిల్ బహారు" కు వ్రాయుడు.
ఇది రిజర్వు చేయబడినది. అత్యద్భుతమైన సుబహుగంధి.
1 ట్రాసు బుడ్డి 1-కి ధర రూ 2-0-0
1 ట్రాసు " " 0-12-0
1 ట్రాసు " " 0-8-0
కొన్ని చుక్కలు శేతి రుమాలుయందు చల్లిన విక్కి-రి
మహాహరమైన బాపన చుట్టుప్రక్కలకు వ్యాపించును.

అమృతాంజనము

గాయము పుండ్లకు ఘనమయిన మందు.

చక్కనిదబ్బితో సహా సీసా 1-కి 0-10-0. ప్రతియింటు నుండదగినది.

అమృతాంజనము లోకప్రసిద్ధిని బడసియున్నది.

అమృతాంజనము అన్ని మెప్పులకు సిద్ధామృతము.

అమృతాంజనము అమృతశబ్ద మాదినిగల మాయమందు గాదు.

నకలు మందులవలన మోసము గలుగును.

పంచభాషచీటిని చూచిగొనిన మోసము గలుగదు.

అమృతాంజనము అంజనశబ్ద మంతమున గల నకలుమందు గాదు.

అమృతాంజనమునకు సాటియైనమందు అమృతాంజనమే.

అమృతాంజనం డిపో, { 6, 7 తంబు శెట్టిపిథి, బార్లీ టౌన్ - మద్రాసు.
తక 109 ఫ్రేరిడ్డు, భోర్లు - బొంబాయి.

అగ శత లోహము

రు 116 లు బహుమానము

తయ, దగ్గు, ఒరుపు, ఉబ్బునము, మొదలగు శ్రేష్ఠ వ్యాధులకు ఈ ఔషధము అమోఘముగా పనిచేయును. 1 నెల రోజులకు ఎటువంటి తయారోగమైనను పూర్తిగా నివారణయగును. దీనికి పస్యములేదు, వారం రోజులలోనే చాలా భాగము దీనిగుణము కనిపించును. ఆట్టి నమ్మకము లేనివారు రాకపోకల ఖర్చులు మాకు పంపియెడల మేము స్వయముగా వచ్చి పూర్తిగా వ్యాధి నివారణచేసి అటుపిమ్మట వైన వ్రాసిన బహుమానము తీసికొనెదము. వారం రోజులకు సుపడు మండుకు వి. పి. ఖర్చులతో రు 1-6-0 లు అగును. 1 నెల రోజులకు రు 4-6-0 లు అగును. కావలసినవారికి కేటలాగు ఉచితము.

మేనేజరు

శ్రీ వేణుగోపాల వైద్యశాల, గోపాలపురం (213) కొత్తపేట పోస్టు, గోదావరిజిల్లా.

సవరంబంగారుకు మంచివెండికి గ్యారంటీ

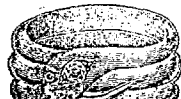

మావద్ద సవరము బంగారుతో తయారుచేయబడిన నకలవిధనగలు, వెండిసామానులు అమ్మకమునకు సిద్ధముగా నున్నవి. ఆర్డరు యిచ్చినవారి యిష్టప్రకారము వారు కోరుకాలమునకు తయారుచేసి యియ్యబడును. ఎగలు శ్రృష్టికరముగా లేనితో వాపను తీసికొని వైక మియ్యబడును. (6)

మక్కువపు 198 } మరాపు శ్రీనివాసులు
టంక కాలపిథి మద్రాసు, } నాయుడు, మునిరత్నం
తెలిపోను నెం. 330 } నాయుడు అందునన్ను

నకలరత్నము 87 చెనాబజారు మద్రాసు.

ఉంగరములు

వివాహసమయములందు, నాటకములందు, ఇతర శుభ కార్యములందు బహుమతినిచ్చుటకు, స్వంత ఉపయోగమునకు తగిన మొదటిరకం బంగారు ఉంగరములు, పుష్పరూపములచేర్చి కట్టబడిన ఉంగరములు, క్లావరు, ఆర్డర్, సీలు, పాము, ముగ్గు గురకములలో గలవు. ఇవిగాక అన్నిరకముల బంగారు, వెండి నగలు తయారుచేయబడి అమ్మకమునకు సిద్ధముగానున్నవి. తృప్తికరముగా లేకున్న వాపను తీసికొని వైక మియ్యవచ్చును.

లక్ష్మీ బ్యూటీలరీ కంపెనీ,

(189) 18/223, చెనాబజారు, మద్రాసు.

(3081) "కత్తికట్టలు"

వద్దకత్తి గల్లి గజము పొడుగు ౪.౫.వి. సాగవైనది. 1-కి రూ 4-కి 0.

దజను కొనుచారికి ఒకటి ఉచితము. పోస్టేజిఖర్చులువేరే వలయువారు ఆర్డరుతో ఒకరూపాయి అడ్వాన్సు పంపవలెను. బి. మొకటేశ్వర్లు అండ్ కో

కట్టర్లు అండ్ లాక్ మేకర్లు etc.

వైద్యపురం. (గోదావరిజిల్లా)

తెలిగ్రాఫిక్ ఆడ్రెసు: "ఇండస్ట్రీ" వైద్యపురం.

"తెలుగు సంక్షిప్తలేఖనము"

మీరు ఇల్లుకడలకనే తెలుగు షార్టుహాండు సేర్వకొని భాషాసేవచేయవచ్చును. దినమున కొక గంట పని. "పోస్టు క్లబ్బు" నిమిత్త మనాబిల్ల పంపించండి!"

(13) ఇన్ ఫర్మేషన్ బ్యూరో, కాకినాడ.

వనోషధినర్సరెల్లా

రక్తహీనతను రక్తమయొక్క శరీరపుత్రము జాగ్రత్తము యందు శ్రేష్ఠమైన గాంబినది. ధర 1-10-0

ఇండియా సిలోకొనందు ఎచ్చటికైనను తపోలాభుర్లు భరితముగా పంపబడును. (2973)

విలాసము వి. డి. సావంత్

నెం 144 ఫనసవాడి, బొంబాయి